

الحكم تقود إلى السعادة

الجزء الثاني عشر

تأليف:

أنور أحد

«Ҳикматлар – саодатга етаклар»

Ўн иккинчи китоб

Тузувчи ва таржимон:

Анвар Аҳмад

Тошкент:
2016 йил

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ТАҚДИМ

Ўзининг илоҳий ҳикмати ила инсонни ҳикматга қобилиятли ва мойил қилиб яратиб, бу билан уни бошқа махлуқотлардан имтиёзли қилган, унга Ўз даргоҳидан ҳикматлар илҳом этган, энг олий ҳикматларни ваҳий қилиб юборган, ҳар бир иши ҳикматли бўлган Ҳаким Зот – Роббимиз Аллоҳ субҳанаҳу ва таолога Ўзининг ҳикматлари кўламича ҳамду санолар бўлсин!

Ҳаким Зотнинг энг ҳаким бандаси, инсониятга ҳикматни – суннатни ўргатган, ўлмас ҳикматлар қолдирган, бутун ҳаёти тўлалигича ҳикмат бўлган, башариятнинг ҳакими, севиқли Расулимиз Муҳаммад Мустафо соллаллоҳу алайҳи васалламга айтган ҳикматлари ададича салавоту саломлар бўлсин!

Ҳикматга ошиқ бўлган, қалблари ҳикмат нурига тўлган, бутун ҳаётини ҳикмат асосида қуришга интилан ҳикматли бандаларга Аллоҳнинг ризоси ва раҳмати бўлсин!

Аллоҳ таоло инсонни бошқа мавжудотларни яратганидек, «Бўл!» деган амр билан эмас, балки Ўз кўли билан яратиб, унга Ўз ҳузуридан руҳ пуфлаган. Шунинг учун инсон бошқа бирор жонзотда топилмайдиган хусусиятларга эга бўлди. Инсонни бошқа махлуқотлардан фарқлаб турадиган ана шундай хусусиятларидан бири – унинг ҳикматга ошнолигидир. Инсоннинг ҳикматга бўлган интилиши ундаги ақл жавҳарига бевосита боғлиқдир. Аммо ҳикмат инсоннинг фақатгина ақлий қобилиятининг маҳсули эмас. У кўпроқ руҳнинг маркази бўлмиш қалбга боғлиқдир. Бошқача қилиб айтганда, унинг булоғи ҳам қалб, сингадиган ўрни ҳам қалбдир. Инсоннинг қалби қанчалик мусаффо бўлса, ҳикматга шунча кўпроқ мойил бўлади, уни яхшироқ

сингдиради ва ўзи ҳам аста-секин ҳикмат булоғига айланиб боради. Ана шундай қалб эгаси ҳаким дейилади.

Хўш, ҳикмат ўзи нима? Унинг мазмун-моҳияти нимадан иборат?

«Ҳикмат» арабча сўз бўлиб, «мустаҳкамлик», «ман қилиш», «донишмандлик», «оқилоналик», «ҳукм» маъноларини билдиради. Уламолар ҳикматга турлича таъриф берганлар.

Ибн Мурдавайх Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан нақл қилади: «Ҳикмат – ақл, фаҳм ва топқирликдир».

Роғиб айтади: «Ҳикмат – илм ва амалда ҳақиқатни топишдир».

Абу Ҳайён айтади: «Ҳикмат – одамлар ваъз оладиган, ўзларига танбеҳ оладиган ва бир-бирларига айтиб юрадиган мантиқдир».

«Ал-Муъжамул-васит» китобида шундай дейилади: «Ҳикмат – энг афзал илмлар асосида ишларнинг энг афзалини билиш, тушуниб етишдир».

Ҳакимларнинг кўплари ҳикматга қуйидагича таъриф беришади: «Ҳикмат – нарсаларнинг ҳақиқатини инсоннинг имконияти етадиган даражада асл ҳолида билишдир».

«Ҳикмат» сўзи бизнинг тилимизда ҳам юқоридагига яқин маъноларда ишлатилади. Донишмандликка, оқилона гап-сўзларга, иш-ҳолатларнинг сир-асрорларига нисбатан ҳам айнан ҳикмат сўзи қўлланилади.

Инсоният тарихида ўзининг ҳикматли гаплари билан ном чиқарган биринчи зот Довуд алайҳиссалом ҳисобланадилар. Ҳикмат билан танилган, ҳакимларнинг устози деб тан олинган буюк шахс – Лукмон Ҳаким ҳам Довуд алайҳиссаломнинг шогирди ҳисобланади. Аллоҳ таоло Қуръони Каримда Лукмон Ҳаким ҳақида шундай дейди:

«Батаҳқиқ, Биз Лукмонга Аллоҳга шукр қилгин дея ҳикматни бердик. Ким шукр келтирса, фақат ўзи учун шукр келтиради. Ким куфр келтирса, албатта, Аллоҳ

Ғаний ва мақтовга сазовор Зотдир» (Луқмон сураси, 12-оят).

Аллоҳ таолонинг Луқмонга ҳикмат неъматини берганини алоҳида таъкидлаши, унинг ҳақимлигини мақташи, айрим ҳикматли сўзларини сиз билан бизларга насихат ўлароқ келтириши, Қуръони Каримдаги бир сурани унинг номи билан аташи – барча-барчаси Аллоҳ таолонинг хузурида ҳикматнинг нақадар юксак эътибори борлигини кўрсатади.

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло Қуръони Каримда пайғамбарлик вазифаларидан бири – кишиларга ҳикматни ўргатиш эканини очиқ айтиб қўйган:

«Шунингдек, ичингизга ўзингиздан, сизларга оятларимизни тиловат қиладиган, сизларни поклайдиган, сизларга китобни, ҳикматни ва билмайдиган нарсаларингизни ўргатадиган Расул юбордик» (Бақара сураси, 151-оят).

Ҳа, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг пайғамбарлик ҳаётидаги асосий вазифаларидан бири инсонларга ҳикматни ўргатиш бўлган. У зотнинг суннатлари тўла ҳикматдир. Сўзлаган сўзлари ҳам, қилган ишлари ҳам, ҳатто сукутлари ҳам ҳикматдан иборат эди. Шу боис, муфассир уламоларимиз оятдаги «ҳикмат»ни «суннат» деб тафсир қилганлар. Дарҳақиқат, ҳикматнинг энг олий намуналари Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларида акс этган.

Ҳикмат деганда биринчи бўлиб инсоннинг ўз Яратувчисини таниши тушунилиши лозим. Имом Ғаззолий айтади: «Ҳамма нарсани билган, лекин Аллоҳни танимаган кишини ҳақим деб бўлмайди, чунки у энг улуғ ва энг афзал маърифатдан маҳрумдир».

Ҳикмат инсоннинг ҳаётини тартибга солишга, унинг осойишта, сермазмун ва сермаҳсул ҳаёт кечиришига, хатокамчиликлардан, тойилишлардан холи бўлишга хизмат қилувчи юксак билимдир. Ҳикмат инсоннинг ақлини

чархлайди, заковатини оширади. Ҳикмат билан иш тутиш инсоннинг оиладаги, жамиятдаги, ҳатто ўз наздидаги мартабасини кўтаради. Ҳикматлар инсонга ҳаёт тажрибасининг тайёр хулосасини тақдим қилади.

Бир ҳакимдан: «Инсон бир неча юз йил умр кўриши мумкинми?» деб сўрашибди. У: «Ҳа», деб жавоб берибди. «Қандай қилиб?» дейишибди. Шунда ҳаким: «Китоб ўқиб. Китоб бир инсоннинг бир неча йил, балки бир умрлик тажриба ва билимларининг хулосаси ўлароқ дунёга келади. Уни ўқиган киши ўшанча умр кўрган ҳисобланади», деб айтган экан.

Инсонга ана шундай асрларга татиғулик умр бахш эта олувчи китоблар ичида энг қимматлиси, шубҳасиз, ваъзу-ҳикматга доир асарлардир. Бинобарин, ҳикматларни ўзига сингдира билган одам минг йиллаб умр кўргандек тажрибага эга бўлади. Зеро, айрим ҳикматлар бутун бир инсон умрининг хулосаси ўлароқ дунёга келган. Бундай ҳикматларни ўрганган киши ўша ҳикматларни айтган инсонларнинг умрича ҳаёт кечиргандек бўлади.

Ислом уммати ҳикматни ўрганишга, уни ҳаётда акс эттиришга, ҳар бир иш ортидаги ҳикматларни очиб беришга қадимдан интилиб келган. Жумладан, улуғ аждодларимиз ҳам ҳақиқий ҳикматпарвар, ҳикматга шайдо инсонлар бўлишган. Шунинг учун ҳам улуғ бобокалонларимизнинг илмий меросларида дунёдаги энг гўзал ҳикматлар акс этган. Бунинг натижаси ўлароқ, халқимизда ҳикматли сўзларга бўлган қизиқиш бошқа халқларга қараганда анча юқори даражада туради. Ушбу ҳақиқатни яхши англаган устоз Анвар Аҳмад жаноблари араб адабиётларидан юзлаб ҳикматларни тўплаб, уларни ўзбек тилига таржима қилиб, www.arabic.uz сайтининг «Тасвирдаги ҳикматлар» бўлимида мунтазам бериб боришни йўлга қўйдилар. Бундан кўпчилик ўқувчилар мамнун бўлишди, кўплаб яхши фойдалар олишди. Бу олқишлардан илҳомланган муҳтарам таржимонимиз интернет

оламига сайр қилиш имкони бўлмаган ўқувчиларга ҳам ушбу гавҳарлардан баҳраманд қилиш ниятида мазкур ҳикматларни рисола шаклида чоп этишга қарор қилдилар. Қўлингиздаги китобча ушбу хайрли ишда қўйилган илк қадам, ўзига хос дебочадир.

Бугунги кунда маълумот ўқиш учун турли замонавий воситалар беҳад кўпайиб, оммалашиб, қулайлашиб, ўқувчиларни ўзига ром этган бўлса-да, китоб ўзининг қийматини йўқотгани йўқ. Китоблар барибир илм-маърифат манбаи ўлароқ китоб расталарини тўлдириб турибди. Дарҳақиқат, китобнинг ўрни бошқа. Ундан фойдаланиш учун электр токи, бирор жиҳоз ва шунга ўхшаш омиллар шарт эмас. У қачон қўл чўзсангиз, «Лаббай!» деб келадиган, то сиз зериккунингизча сиздан аримайдиган энг вафодор дўстдир, суҳбатдошдир. Ана шу эътибордан, таржима қилинган ҳикматларни китоб шаклида тақдим этилишини қўллаб-қувватлаш лозим.

Ушбу рисоладаги ҳикматлар маълум бир соҳага чекланмаган бўлиб, эркин мавзудадир. Унда инсоннинг Аллоҳ таоло билан бўладиган муносабатлари, бошқа инсонлар билан бўладиган алоқалари ҳамда ички оламини назорат қилиш, кишининг ўз-ўзини тарбиялашига доир хилма-хил ҳикматлар мавжуд. Уларда саҳобаи киромлардан тортиб, бугунги кундаги донишманд инсонларнинг кўплаб қимматли фикр-мулоҳазалари ўз ифодасини топган. Ҳар бир ҳикматга махсус расм ишланган. Китобчадан кўзланган мақсадлардан бири – араб тилини янги ўрганган кишиларда таржима малакасини ошириш бўлгани боис, аввал суратларда ҳикматнинг арабча матни берилиб, таржима сурат остида тақдим этилган. Бу ҳам яхши бир услуб: ўқувчи таржима қилишни ўрганиш билан бирга энг қимматли ва сара маълумотларга, илм-маърифатга эга бўлади.

Ҳикматларнинг кўпи халқ оғзаки ижодига айланиб улгургани учун кўп ўринда уларнинг муаллифи шахсан

кўрсатилмаган. Аммо таржимонимиз омонат сифатида, уларни асосан қуйидаги интернет саҳифаларидан олинганини айтади:

- 1) ثقف نفسك
- 2) كلام من القلب
- 3) خذ الحكمة
- 4) بستان الحكماء
- 5) ثقافة حول العالم
- 6) الموسوعة بوك
- 7) ثقافة وعلوم
- 8) حكمة اليوم
- 9) طريق الجنة
- 10) أقوال أعجبتني
- 11) كنوز من الحكمة
- 12) ذكر الله
- 13) عذب الكلام
- 14) عالم الثقافة والمعرفة

Ҳикматларни таржима қилишда имкон қадар ўртача йўл тутишга ҳаракат қилинган: бир йўла матнга ёпишиб олиб, айнан сўзма-сўз таржима қилишдан ҳам, матнни бир четга қўйиб, умумий маънони таржима қилишдан ҳам қочилган. Зеро, таржима тамоман сўзма-сўз бўлиб қолса, тил ўрганувчиларнинг малакасини ошира олмайди, натижада ўқувчи ғализ ва тор таржима қилишдан нарига ўта олмай қолади. Агар умумий мазмунни ўгиришга ўтилса, бунда ҳам ўқувчида таржима маҳорати шаклланмайди, матнни тўлиқ эмас, балки хулоса шаклида таржима қиладиган ва

қоидаларни ишлата билмайдиган бўлиб қолади. Агар ўқувчиларимиз ушбу таржимадан ва ундаги маънолардан озгина бўлса-да фойда олсалар, мақсадга етган бўламиз.

Аллоҳ талодан ушбу камтарона уринишни Ўз даргоҳида ҳусни қабул айлаб, барча китобхонларимиз учун манфаатли қилсин. Муҳтарам таржимонимиз Анвар Аҳмад жанобларига оилавий бахт-саодат, сўнмас ғайрат, ижодий ишларига барака ато этсин.

Ушбу **«Ҳикматлар – саодатга етаклар»** "الحكم - تقود إلى" китобининг кейинги қисмларини ҳам китобхонларга тез кунларда, янада юқорироқ савияда тақдим этиб боришларида Ўзи мададкор бўлсин.

2446. Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир қул озод бўлиш учун шартлашилган маблағни топа олмай, Али розияллоҳу анҳудан ёрдам сўради. Шунда у киши: «Сенга Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўргатган калималарни ўргатайми? «Аллоҳуммакфиний биҳалаалика ён ҳаромик, ва ағнийий бифазлика ёамман сиваак» (Аллоҳим, ҳаромсиз, ҳалолнинг билан менга кифоя қил. Фазлинг ила Ўзингдан бошқалардан беҳожат қил) деган дуони ўқиб юрсанг, тоғнинг бир тарафича қарзинг бўлса ҳам, халос бўласан», деди.

Имом Термизий ривояти.

2447. «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:

«Мана шу бешта жониворнинг ҳаммаси фосиқдир, улар ҳарамда ҳам, ҳарамдан ташқарида ҳам ўлдирилаверади: қарға, қузғун, сичқон, чаён ва қутурган ит».

Имом Муслим ривояти.

Изоҳ: «Фосиқ» сўзинг луғавий маъноси «чегарадан чиққан», «ҳаддан ошган» деган маънони англатади. Ушбу ривоятда номи зикр қилинган ҳайвонлар доимий равишда зараркунандалиқ қиладиган ҳайвонлардир. Ана шу зараридан сақланиш мақсадида улар ҳарамда ҳам, ҳарамдан ташқарида ҳам, эҳромда ҳам, эҳромда бўлмаган пайтда ҳам ўлдиришга рухсат берилган.

2448. Агар «Деворнинг ҳам қулоғи бор» деган жумлани «Ҳар бир айтилган сўзни ёзиб оладиган фаришталарнинг қалами бор» деган жумлага алмаштирсак эди, гуноҳ қилишдан қўрқадиган, фақат Роббидан умид қиладиган авлод етишиб чиққан бўлур эди.

2449. Уламолар айтадилар:

«Агар аёл кишида дин, гўзаллик, мол-дунё ва наслу-насаб мужассам бўлса, 1000 рақамига баробар бўлади:

«Дин = 1

Гўзаллик = 0

Мол-дунё = 0

Наслу-насаб = 0

Демак, аёл киши динсиз бўлса, 000 га тенг бўлиб, қийматсиз экани маълум бўлади.

2450. Одамлар орасида хиёнат кенг тарқалган пайтда ҳам ҳар кимга ишонавериш ожизликдир.
«Унванул байан» китобидан.

2451. Валид ибн Валид розияллоҳу анҳу Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга: «Эй Аллоҳнинг Расули, мен

қўрқяпман», деди. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Тўшагингга ётганигда «Аъузу бикалимаатиллааҳит-таамма мин ғозобиҳи ва Ёқобиҳи ва шарри Ёбаадиҳи ва мин ҳамазатиш шайаатийни ва ан йаҳзурууни» (Аллоҳнинг мукаммал калималари билан Унинг газабидан, азобидан, бандаларининг ёмонлигидан, шайтон васваса қилиб, менинг ҳузуримда ҳозир бўлишидан паноҳ тилайман) дегин. Шунда сенга ҳеч нарса зарар бермайди ва яқинлашмайди», дедилар.

Ибн Сунний ривояти.

2452. Хавф-хатарнинг қаердалигини билмаган одамнинг ўзи хатарли жойга айланиб қолади.

2453. Насиҳат:

«Бировнинг уйига кирганда кўзинг кўр бўлсин,
чиққанингда тилинг соқов бўлсин.

2454. «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:

«Узун сочларини тараб олган бир киши бир хуллани кийиб олиб, ўзига бино қўйиб, такаббурлик билан кетаётган эди. Бирдан Аллоҳ уни ерга юттириб юборди. Энди (ер) уни Қиёмат кунигача кўмиб бораверади».

Имом Бухорий ривояти.

2455. Донолар айтади:

□Ўз нафсидан рози бўлган одам инсонларнинг ғазабига учрайди».

«Унванул байан» китобидан.

2456. Баро ибн Озиб розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг олдиларига бир киши келиб, безовталиқдан шикоят қилди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Субҳаанал маликил қуддуус, Роббил малааикати вар-руух, жаллалтас-самаваати вал ардо бил ʻиззати вал жабаруут»** (фаришталарнинг ва Жаброил алайҳиссаломнинг Робби ва Қуддус, Малик сифатли Аллоҳни поклаб ёд этурман. Еру осмонларни иззатинг ва жабарут сифатинг ила улугладинг) **деб кўп айтгин»**, дедилар.

Ибн Сунний ривояти.

2457. Қанчадан-қанча ерда машҳур кимсалар борки, осмонда эса номаълум. Қанчадан-қанча ерда номаълум зотлар борки, осмонда эса машҳурдир. Демак, меъёр ва мезон такводадир, кучда эмас!

«Албатта, Аллоҳнинг хузурида энг ҳурматлигингиз – энг такводорингиздир» (*Хужурот сураси, 13-оят*).

2458. Имом Шофеъий айтдилар:

«Ким Қуръонни ўрганса, қадру-қиммати ошади.

Ким фикҳни ўрганса, шаъни юксалади.

Ким ҳадисни ёзиб олса, ҳужжати кучаяди.

Ким ҳисобни ўрганса, фикри равонлашади.

Ким араб тилини ўрганса, табиати мулойимлашади.

Ким ўз нафсини (шаҳват ва гуноҳлардан) эҳтиёт қилмаса, амали наф бермайди.

2459. Ҳақиқий йўқотиш – истиқомат чегарасидан чиқиб (яъни тўғри йўлдан оғиб), Роббингдан узоқлашиб, дунёга ғарқ бўлиб, пок билан нопокни ажрата олмай, мақсадсиз ҳаёт кечирмоқдир.

2460. Ахнаф айтди: «Ўзига зулм қилган киши ўзгаларга бундан-да золимоқ бўлади. Динини яқсон қилган киши шарафини ундан-да ортиқроқ яқсон этувчи бўлади».
«Унванул байан» китобидан.

2461. «Агар сизларни шайтон томонидан бирор васваса йўлдан оздирса, Аллохдан паноҳ сўранглар. Албатта, У эшитувчи ва билувчи Зотдир» (Аъроф сураси, 200-оят).
Абу Ҳурайра розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Шайтон бирортангизга яқин келиб, «Уни ким яратган?» «Буни ким яратган?» деб саволга тутади, ниҳоят, «Роббингни ким яратган?» дейишгача боради. Ана шунда ўша одам Аллоҳдан паноҳ сўрасин ва (калласига келган хаёлларга, фикрларга) барҳам берсин», дедилар.

Имом Бухорий ва Муслим ривояти.

2462. Шайтоннинг инсонга кўядиган энг биринчи тузоғи унинг тилини зикрдан тўхтатишдир. Агар тил боғлаб, чеклаб қўйилса, инсон танасининг асосий қисмлари шайтонга таслим бўлади.

«Уларни шайтон эгаллаб олиб, уларга Аллоҳни эслашни унуттирди» (*Мужодала сураси, 19-оят*)

من عجائب عقل الملحد أنه يؤمن

2463. Даҳрий ақлнинг ажойиботларидан:

«Даҳрий одам мана бу расмдаги вертолёт ва кўғирчоқни ясаган муҳандис борлигига ишониб, иймон келтиради, лекин мана бу ҳашаротни ва қизалоқни «Тасодифан яралиб қолган», дейди.

Ақлга таъзия айтиш йўқ. Агар таъзия айтиш бўлганида, даҳрийларнинг ақлига таъзия йўллаган бўлар эдик...

2464. Магистратура талабалардан бири маъруза охирида менга: «Доктор! Дарсдаги маърузангизни эшитган пайтимизда уни тушунамиз ва кейинги дарсингизни интизорлик билан кутамиз. Лекин уйга қайтиб, дарсликларни ўқисак, сиз маъруза қилган пайтдагичалик фойда ва руҳиятни топмаймиз» деди. Мен унга: «Асалари асални нимадан олади?» дедим. У: «Гуллар ширасидан», деди. Мен: «Агар сен ўша гулларнинг бирортасидан есанг, таъми қандай бўлади?» дедим. У: «Аччиқ бўлади», деди. Шунда мен: «Устознинг вазифаси мана шудир. Устозлар аччиқ гуллардан ширин ва фойдали асал чиқариш учун миллионлаб гуллар узра айланиб, сўнг талабалар олдига тўплаган шираларининг хулосасини қўйишади», дедим.

Доктор Ёсир Дарвиш.

2465. Мол-дунёни ўз ўрнида сарфла, уни ўзингдан бошқалар учун тўплаб юрма.

«Унванул байан» китобидан.

2466. Саҳиҳ ривоятда шундай дейилган: «Инсонлар хадеб савол беравериб, ниҳоят: «Бутун махлуқотни Аллоҳ яратган. Унда Аллоҳнинг Ўзини ким яратди?» дейишгача боришади. Кимнинг қалбида шу савол пайдо бўлса, «Ааманту биллааҳи ва русулиҳи» (*Аллоҳга ва Унинг расулларига иймон келтирдим*), деб айтсин».

Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Кимнинг хаёлига васвасали фикр келса, уч марта «Ааманнаа биллааҳи ва биросуулиҳ», десин. Шу дуони айтса, васваса ундан кетади», дедилар.

Ибн Сунний ривояти.

Усмон ибн Абул Осий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Эй Аллоҳнинг Расули, шайтон менинг намозим билан қироатимга халақит қилиб, чалкаштириб юборяпти», дедим. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Ҳа, бу – «хинзаб» деган шайтондир. Унинг келганини сезсанг, Аллоҳ номи ила ундан паноҳ тилаб, чап томонингга уч**

марта туфлаб қўй», дедилар. Мен у зотнинг айтганларини қилган эдим, Аллоҳ таоло мендан уни кетказди».

Имом Муслим ривояти.

Абу Зумайл розияллоҳу анҳу айтадилар:

«Ибн Аббос розияллоҳу анҳуга: «Кўнглимда алланималарни сезяпман», дедим. У зот: «Нима экан у?» дедилар. «Аллоҳга қасамки, уни ҳеч кимга айтмайман», дедим. У зот: «Бирор шак-шубҳа бўляптими?» деб кулдилар. Сўнг: «Бирор киши шак-шубҳадан омонда бўлмаган. Ҳатто Аллоҳ таоло: **«Агар Биз сизга нозил қилган нарсага шубҳада бўлсангиз...»** деган оятни нозил қилган (*Юнус сураси, 94-оят*). Кўнглингга нимадир келса, **«Хувал аввалу вал аахиру ваз-зоҳиру вал баатину ва ҳува бикулли шай`ин ьалийм»** (*У Зот аввал ва охирдир, У Зот зоҳир ва ботиндир. У Зот ҳар бир нарсани билувчидир*) дегин», дедилар».

Абу Довуд ривояти.

Устоз Абулқосим Қушайрийнинг рисолаларида Аҳмад ибн Ато Рузборийдан шундай ривоят келтирилган: У киши айтадилар: «Таҳорат қилганимда сувни кўп ишлатиб юборгандай бўлдим, ичимда ғашлик пайдо бўлди. Кейин: «Роббим, афв эт, афв эт», дедим. Шунда: «Афв илмдадир», деган нидо эшитилди. Сўнгра мендан ҳалиги ғашлик кетди».

Баъзи уламолар: «Намоз, таҳорат ва шунга ўхшаш нарсаларда васвасага тушган кишининг «Лаа илааҳа иллаллоҳ» калимасини айтиши мустаҳабдир, чунки шайтон бу калимани эшитса, узоқлашади», дейишган.

«Лаа илааҳа иллаллоҳу» калимаси зикрнинг бошидир. Шунинг учун умматнинг улуғлари, солиҳларнинг тарбиячилари, муридларга одоб берувчилар шу калимани доимо айтиб юришни буюришган.

Саййид Аҳмад ибн Абул Ҳаворий айтадилар: «Абу Сулаймон Доронийга бориб, менга васваса оралагани тўғрисида шикоят қилдим. У киши: «Агар сендан васваса

кетишини хоҳласанг, қай вақт бўлса ҳам, хурсанд бўлиб юр, чунки мўминнинг хурсандчилигидан кўра шайтонни ғазаблантирадиган нарса йўқдир», дедилар».

Баъзи уламолар: «Иймони комил киши васваса билан синалади, чунки ўғри ҳеч қачон хароба уйни ўмаришни қасд қилмайди. Шунинг сингари шайтон ҳам иймони заифни эмас, балки иймони комил одамга тажовуз қилади», дейишган.

2467. Осмондаги мана бу кичик нуқтани нима эканини биласизларми? У Марсдан туриб суратга туширилган Ер куррасидир. Американинг НАСА агентлиги зўрга кўринадиган ушбу кичик нуқтани Марс сатҳидан туриб суратга туширган.

Савол туғилади: Агар Қуёш мажмуасидан ёки галактикамиз ҳудудидан ташқарига чиқсак Ер қандай кўринар экан?

Биз яшаб турган Ер курраси тасаввуримиздагидан кўра анча кичик сайёрадир. Ер шундай бўлганидан кейин, ўзининг қай даражада кичик эканини биласанми, эй инсон?

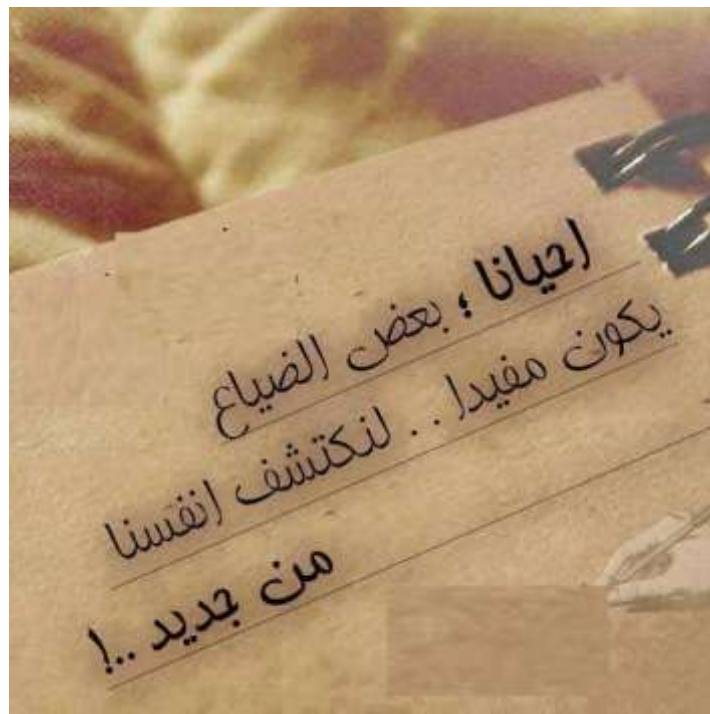
«Эй инсон, нима сени Улуғ Роббинг борасида («Унга ибодат қилмасанг ҳам бўлаверади» деб) алдаб қўйди? Ахир

У сени яратиб, сўнг (барча аъзоларингни) тиклаб, сўнг (қоматингни ҳам) расо қилиб қўйган Зот-ку! У сени Ўзи қай суратни хоҳлаган бўлса, шундай таркиб топтирдик-ку!» (Инфитор сураси, 6-8-оятлар).

Изоҳ: Ушбу оятларда Аллоҳ таоло инсонга ўзининг Ким томонидан яратилиб, бундай ақл-хуш, мавзун қомат ва гўзал суратга эга бўлганини уқдирмоқда ва ундан ўзини бошқа барча махлуқотлардан афзал қилиб, шу қадар азизу мукаррам қилиб яратган Улуғ Парвардигорига нега қуллик қилмаётгани — ибодат қилмаётганини сўраб, танбеҳ бермоқда. Дарҳақиқат, инсон ўз вужудидаги ҳар бир аъзога ибрат кўзи билан қараса, ундаги мукамалликни кўриб, Яратганнинг буюк кудратига, илм ва ҳикматига қуллуқ қилмасдан иложи қолмайди.

2468. Дунё учун гўё абадий яшайдигандек машғул бўл. Охиратинг учун гўё эртага ўладигандек машғул бўл!

2469. Ўзлигимизни янгидан кашф қилишимиз учун гоҳида баъзи йўқотишларга дуч келишимиз фойдали бўлади!

2470. Замон инсонларни овляпти. Шундай экан мансаб ва мартабалар ақлдан оздириб қўйганлар жумласидан бўлма. Қанчадан-қанча неъматлар озгина тойилиш натижасида йўқ бўлади. Ҳар бир нарсанинг ўзгаришида сабаблар бўлади.

«Унванул байан» китобидан.

2471. Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Ҳасан ва Ҳусайнларга «Уъийзукумаа бикалимаатиллааҳит-таамма, мин кулли шайтонин ва ҳаамма, ва мин кулли ғайнин лаамма» (Аллоҳнинг мукаммал калималари билан ҳар бир шайтондан, зарарли ҳашаротлардан ва ёмон кўздан сизларга паноҳ тилайман) деб дуо ўқиб, паноҳ тилардилар ва: «Бу дуо бобокалонгиз Исмоил ва Исҳоқ алайҳимассаломларнинг паноҳ тилайдиган дуолари эди», деб айтар эдилар.

Имом Бухорий ривояти.

2472. «Ҳодисани рад қилиш» ва «алоқадорликни рад қилиш» бор тушунчалари.

Масалан, «Мен ўғриламадим» деган одам ўғриликни рад этган бўлади. Биз буни «ҳодисани рад қилиш», деб атаймиз.

«Менинг ўғрилик қилишим мумкин эмас», деган одам эса ўғрилик қилишга рағбати ҳам, бундай нияти ҳам йўқлигини айтиб, буни батамом рад қилган бўлади. Бу эса алоқадорликни рад қилиш бўлиб, инкор қилишнинг энг юқори даражасидир.

Аллоҳ таоло бу ҳақда: «Аллоҳ уларга зулм қилмас эди. Лекин улар ўзларига зулм қилар эдилар» деб, Ўзидан зулм қилиш фикрини рад этмоқда (*Рум сураси, 9-оят*).

2473. Ибн Масъуд розияллоҳу анҳу Аллоҳнинг Китобидаги қуйидаги оятни «Энг умидбахш оятлардан бири» дер эдилар:

«**Ким бирон ёмон иш қилса ёки (Аллоҳнинг буйруқларига итоат этмасдан) ўз нафсига жабр қилса, аммо сўнгра Аллоҳдан мағфират сўраса, Аллоҳнинг Мағфират қилгувчи, Меҳрибон эканини кўрур**» (*Нисо сураси, 110-оят*).

2474. Солихларнинг биридан: «Дуоси ижобат бўладиган бирор кишини танийсизми?» деб сўрашди. У киши: «Йўқ, танимайман. Лекин дуоларни ижобат қилувчи Зотни танийман. Сен қалбингни доим махлуққа эмас, Холиққа, яъни барча махлуқларнинг Роббига боғлагин», деб жавоб берди.

2475. Аёлларга ўч бўлиш бузуқликларнинг ўзагидир, улар билан хилватда кўп бўлиш эса инсоннинг табиатини ҳам, ақлини ҳам бузувчи фасоддир (бу ерда номахрам аёллар

билан аралашиб, уларга тегажаслик қилувчи енгилтак кимсалар назарда тутилмоқда).

«Унванул байан» китобидан.

2476. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг завжаларидан бири ривоят қиладилар:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам менинг ҳузуримга кирдилар. Бармоғим яллиғланган эди. Шунда у зот: «Сенда зурайра (Ҳиндистондан келтирилган ўсимлик) борми?» деб сўрадилар. Уни бармоғимга қўйиб, шундай дедилар: «Аллоҳумма, мусағғирол кабийр ва мукаббирос-соғийр! Соғғир маа бий» (Эй каттани кичик, кичикни катта қилувчи Аллоҳим, мендаги нарсани кичик қил)

Ибн Сунний ривояти.

2477. Солиҳлардан бири гўшт пишираётган кишининг олдидан ўтаётиб, йиғлаб юборди. Нариги одам: «Нимага йиғлаяпсиз? Гўштга эҳтиёжингиз борми?» деб сўради. Солиҳ зот: «Йўқ, лекин одам боласининг (охиратдаги) ҳолига йиғлаяпман. Ҳайвон оловга ўлган ҳолида киради, одам боласи эса тирик ҳолда киради», деб жавоб берди.

Роббимиз! Жасадларимиз дўзах оловига бардош қила олмайди, шунингу учун бизларга дўзахни ҳаром қил!

Роббимиз! Жасадларимиз оловга чидай олмайди. Шунинг учун бизларга тақво насиб қил!

2478. Бир кишининг айбингни айтмай, сен билан алоқани узиб, индамай кетиши қабоҳатнинг энг чўққисидир!

2479. Шукр қилиш бор неъматларимизни сақлаб қолади, йўғини эса олиб келади.

2480. Ақли душман нодон дўстандир.
«Унванул байан» китобидан.

2481. Оиша розияллоху анҳодан ривоят қилинади:
«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламга бирор яра-
чақа ёки жароҳатдан шикоят қилса, кўрсаткич бармоқларини
ерга қўйиб, сўнгра кўтариб, ушбу дуони ўқир эдилар:

«Бисмиллаахи турбату ардинаа бирийқоти баъзинаа, йушфаа бихии сақиймуунаа биизни Роббинаа» (Аллоҳнинг исми ила, ерларимизнинг тупроғи билан, баъзиларимизнинг тупуғи билан Роббимизнинг изни ила дардларимиз шифо топади)

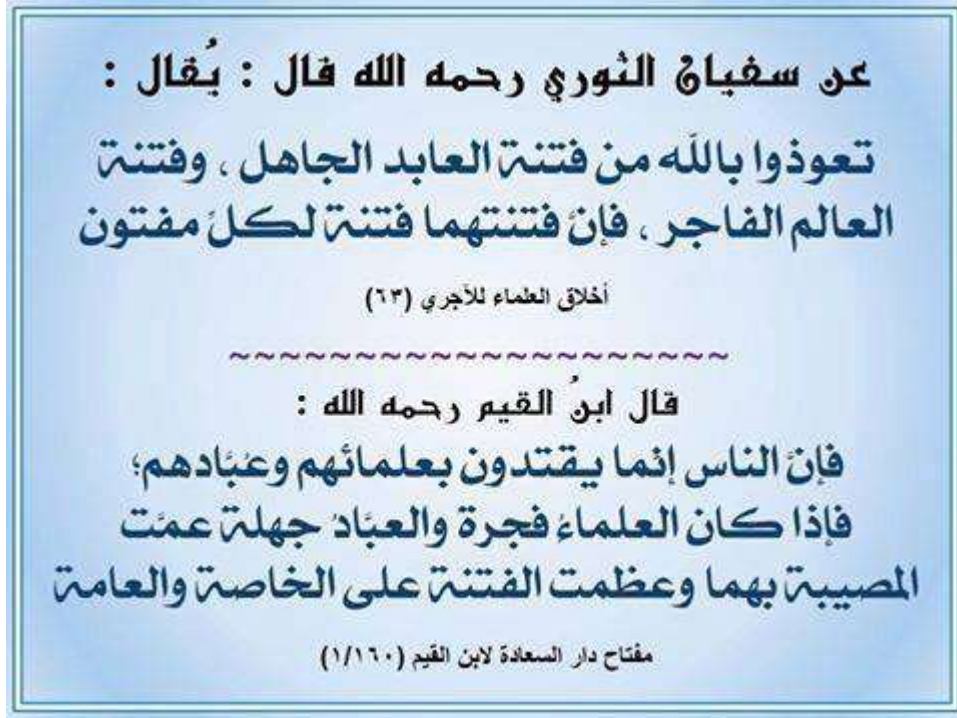
Имом Бухорий, Муслим, Абу Довуд ва бошқалар ривоят қилишган.

2482. Мана бу ибора мени ҳайратга солди:

«Мол-мулкингни ўзинг билан олиб кета олмайсан, лекин уларни ўзингдан олдин жўнатишинг мумкин.

Садақа ҳақидаги гўзал тушунча!

2483. Суфён Саврий роҳимаҳуллоҳ айтдилар:

«Жоҳил обиднинг, фожир олимнинг фитнасидан паноҳ сўранглар, чунки бу иккисининг фитнаси бошқа барча кишилар учун фитнадир. Зеро, одамлар уламога ва обидларга эргашадилар. Агар уламолар фожир, обидлар жоҳил бўлса, мусибат оммалашиб, унинг фитнасидан хосу омга катта зарар етади.

2484. Ўзимга ва дўстларимга ҳар ойда камида бир марта Қуръонни хатм қилишни васият қиламан. Агар бундан зиёда қилсак, ўзимиз учун янада яхши.

Машғулот ва муаммоларингиз ҳар қанча кўп бўлмасин, Аллоҳ таолонинг Китоби билан суҳбат қуришдан маҳрум бўлган киши ҳақиқий бебахра қолган кимсадир.

Солиҳ салафлардан бири шундай деган экан: «Қуръондан қанча кўп пора (жузь) ўқиганим сари вақтимга барака кириб бораверди. Қуръон ўқишни кўпайтиравердим, ҳатто бир кунда ўн жузь ўқийдиган бўлдим. Вақтида барака топа олмаётганларга Қуръондан кўпроқ ўқишни тавсия қиламан».

Иброҳим ибн Абдулвоҳид ал-Мақдисий илм талабига чиқмоқчи бўлган шогирди Зиё Ал-Мақдисийга шундай васият қилди:

«Қуръонни кўп тиловат қил ва бу амални ҳеч тарк этма, чунки Қуръонни қанча тиловат қилсанг, шунча илмга етишасан».

Кейинчалик Зиё шундай деди: «Мен буни ўз кўзим билан кўрдим, кўп тажрибадан ўтказдим. Қуръонни кўп ўқиганим сари кўпроқ ҳадис эшитиш ва кўпроқ ёзишга муяссар бўлардим, Қуръон ўқимаган кунларимда эса ўша амалларга эриша олмас эдим».

Ибн Ражабнинг «Зайлу табақот ал-Ҳанобила» китобидан.

2485. Дўсти қўллаб-қувватлаган одамнинг душмани хор бўлади.

«Унванул байан» китобидан.

2486. Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам аҳлларида баъзиларига ўнг қўлларини суртиб, паноҳ тилаб, қуйидаги

дуони ўқирдилар: «Аллоҳумма, Роббан-наас! Азҳибил ба`са, ишфи, анташ-Шаафий! Лаа шифаа-а иллаа шифаа-ук. Шифаа-ан лаа йўғодиру сақома» (Аллоҳим, эй инсонларнинг Робби! Қийинчиликларни кетказ, шифо бер, Сен шифо берувчисан. Сенинг шифоингдан бошқа шифо йўқ. Бирорта касаллик қолдирмайдиган шифо бер!)

Имом Бухорий ва Муслим ривояти.

Бошқа ривоятда: «Эй инсонларнинг Робби, касалликни кетказ! Шифо Сенинг қўлингда, Сендан бошқа уни очувчи йўқ», дейилган.

2487. Сенга озор берадиган нарсадан четда бўл. Ўзинг учун шундай солиҳ бир дўст танлагинки, бундай дўст камдан-кам учрайдиган бўлсин. Ишингни Аллоҳдан қўрқадиганлар билан маслаҳат қил!

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳу

2488. Бирор йўлнинг бошида бўлсанг, ноумид бўлиш айбдир. Йўлнинг ўртасида бўлсанг, ортга қайтиш айбдир. Йўлнинг ниҳоясига етган бўлсанг, уни охирига етказиб, мукамал қилмаслик айбдир.

2489. Ҳозирги олимлар ёлғонни фош этувчи жиҳоз ихтиро қилиш мақсадида бир неча тажрибаларни амалга оширишди. Ушбу тадқиқотлардан қуйидаги натижа келиб чиқди:

Инсондаги ёлғон учун масъул бўлган ўрин мианинг олд томони экан. У инглиз тилида «prefrontal lobe», арабчада «ан-наасия» деб номланади. Хато содир бўлганда ҳам ана шу «ан-наасия», яъни мианинг олд қисми сезиларли даражада фаоллашар экан.

Демак, ёлғон ва хатолар «ан-наасия» ўрнида юзага келади. Қуръони Карим ушбу аъзонинг вазифасини бундан 14 аср олдин хабар берган.

Аллоҳ таоло Алақ сурасининг 15-16-оятларида Абу Жаҳлни васф қилиб, шундай дейди: **«Йўқ! Қасамки, агар у (бундай гумроҳликдан) тўхтамаса, Биз унинг пешона сочидан — ўша ёлғончи, адашган пешона сочидан албатта тутармиз (ва жаҳаннамга отурмиз)!».**

Субҳааналлоҳ!

2490. Қуш қандай учиб, ҳаволарга кўтарилган бўлса, худди шундай ерга қўнади.

«Унванул байан» китобидан.

2491. Усмон ибн Абул Осий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«У киши касал бўлиб қолиб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга шикоят қилди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам у кишига: **«Оғриётган ерингга қўлингни қўйиб, «Бисмиллаах»ни уч марта айтиб, етти марта «Аъузу биъиззатиллааҳи ва қудротихи мин шарри маа ажиду ва уҳазиру»** (Аллоҳнинг иззати ва қудрати ила ўзимдаги мен ҳазар қиладиган нарсанинг ёмонлигидан паноҳ тилайман) дегин», дедилар.

Имом Муслим ривояти

Саъд ибн Абу Ваққос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам касаллигимда мени кўргани кириб, шундай дедилар: **«Аллоҳумма, ишфи Саъдан! Аллоҳумма, ишфи Саъдан! Аллоҳумма, ишфи Саъдан!»** (Аллоҳим, Саъдга шифо бер).

Имом Муслим ривояти.

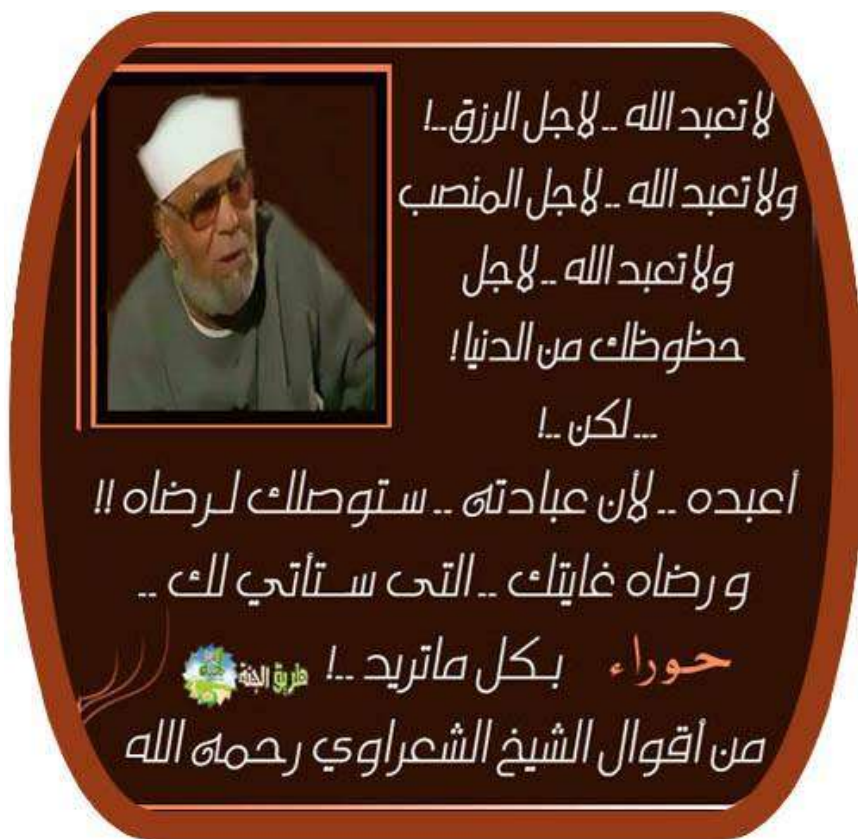
Изоҳ: Демак, беморни кўргани кирганда унинг исмини айтиб, дуо қилинар экан.

2492. Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Илмнинг кўтарилиши, жаҳолатнинг қарор топиши, хамрнинг ичилиши ва зинонинг авж олиши Қиёматнинг аломатларидандир», дедилар».

Муттафақун алайҳ (Имом Бухорий ва Муслим ривояти).

2493. Аллоҳга ризқ илинжида ибодат қилма, Аллоҳга мансаб илинжида ибодат қилма, Аллоҳга дунёдаги насибанг илинжида ибодат қилма! Аллоҳга шундай ибодат қилгинки, бу ибодат сени У Зотнинг розилиги томон олиб борсин. Сенинг ғоянг Аллоҳнинг розилиги бўлсин, шунда унинг ортидан барча истаган нарсаларинг ҳозир бўлади.

Шайх Шаъровий роҳимаҳуллонинг сўзларидан.

2494. Кунларнинг бирида баъзи кимсалар имом Шофеъийнинг ҳузурларига келиб, у кишидан Аллоҳ азза ва жалланинг борлигига битта далил айтишни сўрашди. У киши бироз ўйга чўмиб, сўнгра: «Аллоҳнинг борлигига тутнинг барги далилдир», дедилар. Одамлар бу жавобдан таажжубга тушиб, «Қандай қилиб тутнинг барги Аллоҳнинг борлигига далил бўлади?» дейишди. Имом шундай дедилар: «Тут баргининг таъми бир хил. Лекин уни ипак қурти еса, ипак чиқади. Асалари еса, асал чиқади. Кийик еса, хушбўй мушку анбар чиқади. Ахир бу нарсаларнинг аслини бир, чиқишини ҳар хил қилган ким? Аниқки, унинг яратувчиси ушбу улкан коинотни яратган Аллоҳ таолодир!»

2495. Оқил билан ҳам ҳамсуҳбат бўлиш – эмланиш, жоҳил билан келишувга бориш эса шармандалиқдир.
«Унванул байан» китобидан.

2496. Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:
«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Ким касал кўргани борса, агар беморнинг ажали

етмаган бўлса, унинг ҳузурида етти марта: «Ас` алуллоҳал ъазийм, Роббал ъаршил ъазийм ан йашфийака» деса, Аллоҳ таоло уни касалидан халос қилади» (*Улуг Аллоҳдан, буюк аршининг Роббидан сенга шифо беришини сўрайман*).

Абу Довуд ва Термизий ривояти.

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бу киши Собит розияллоҳу анҳуга: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам дам солиб ўқийдиган дуолар билан дам солайми?» деб, қуйидагиларни айтдилар: «Аллоҳумма, Роббан-наас, музҳибал ба`с! Ишфи, анта Шаафий, лаа шаафия иллаа анта, шифаа`ан лаа йўғодиру сақома» (*Аллоҳим, эй инсонларнинг Робби, қийинчиликларни кетказувчи! Шифо бер, Шифо берувчи Ўзингсан! Сенинг шифоингдан бошқа шифо йўқ, бирорта касаллик қолдирмайдиган шифо бер!*)

Имом Бухорий ривояти.

2497. Солиҳлардан бири шундай деди: «Ким бойлар билан бирга ўтирса, Аллоҳ уни дунё ва ундаги нарсаларга қизиқадиган қилиб кўяди. Ким камбағаллар билан бирга

ўтирса, Аллоҳнинг берганига яна ҳам рози бўладиган қилиб қўяди».

2498. Бир киши Абу Дардога: «Менга насихат қилинг», деди. У зот: «Барча сирлар, яширин нарсалар ошкор бўладиган Кунни унутма», дедилар.

2499. Мурасасоз ва кўнгли очик кимсалар кўп нарсага бепарво бўладилар, кўп нарсага кўз юмадилар, кўп марта кечирадилар, лекин жўнаб кетсалар, асло ортга қайтмайдилар!

2500. Ёмонлик қилишга бўлган қувватинг яхшилик қилишга бўлган қувватингдан кучли бўлмасин. Бахилликка интилишинг саховатга интилишингдан тез бўлмасин.

«Унванул байан» китобидан.

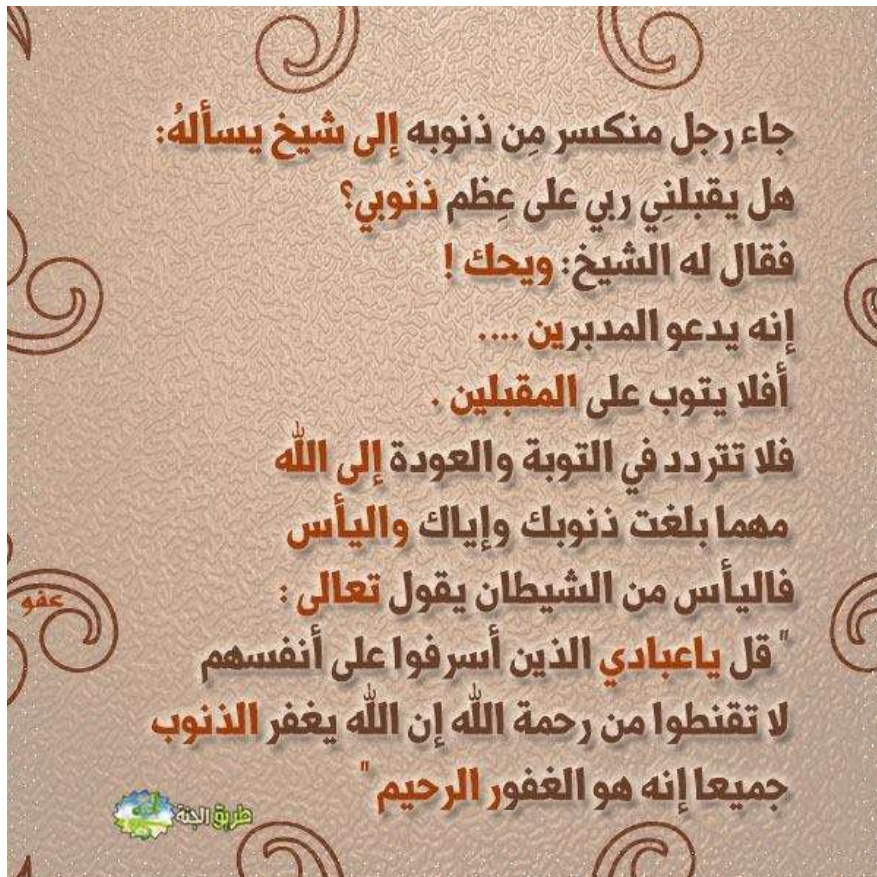

2501. Абдуллоҳ ибн Амр ибн Ос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Бир киши беморнинг зиёратига келса,

«Аллоҳумма, ишфи ъабдака йанкау лака ъадувван ав йамший лака илаа солаатин» (Аллоҳим, душманингга зарба берувчи ёки Сен учун намозга борувчи бандангга шифо бер) десин.

Абу Довуд ривояти.

2502. Бир киши гуноҳлари кўплигидан умидсизликка тушиб, бир шайхнинг олдига келди ва ундан: «Улкан гуноҳларим бўлса ҳам Роббим тавбамни қабул қиладими?» деб сўради. Шайх шундай деди: «Шўринг қурсин! У Зот орқа ўгириб кетганларни (тавба қилишга) чорлайди-ю, тавбага юзланганларнинг тавбасини қабул этмасинми? Аллоҳга қайтишда, У Зотга тавба қилишда иккиланма, гарчи гуноҳларинг маълум даражага етган бўлса ҳам! Ноумид бўлишдан сақлан, чунки ноумидлик шайтондандир. Ахир Аллоҳ таоло: «(Эй Муҳаммад алайҳиссалом, турли гуноҳ-маъсиятлар қилиб) ўз жонларига жиноят қилган

бандаларимга айтинг: «Аллоҳнинг раҳмат-марҳаматидан ноумид бўлманглар! Аллоҳ (Ўзи хоҳлаган бандаларининг) барча гуноҳларини мағфират қилур. Албатта, У Зот Ғофурдир, Роҳиймдир!» деган-ку?!» (Зумар сураси, 53-оят)

2503. Анас ибн Молик розияллоху анҳу айтади:

«Бир киши: «Эй Аллоҳнинг Набийси, қиёмат куни кофир юз тубан ҳашр қилинадими?» деди. У зот: «Уни дунёда икки оёғида юрғизган Зот қиёмат куни уни юз тубан юрғизишга қодир эмасми?» дедилар».

Муттафақун алайҳ (Имом Бухорий ва Муслим ривояти)

2505. Билгилки, нодондан узилиш оқил билан боғланишга тенгдир.

«Унванул байан» китобидан.

2506. Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Касалимдан шикоят қилиб, «Роббим, агар ажалим яқинлашган бўлса, мени роҳатлантир! Агар ажалимни кечиктирган бўлсанг, мендан касалликни кўтар. Агар бало

келтирган бўлсанг, менга сабр бер», деяётган эдим, олдимдан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўтиб қолиб, «**Нима дединг?**» деб сўрадилар. Мен айтганларимни такрорладим. У зот оёқлари билан мени туртиб, шундай дедилар: «**Йўк, «Аллоҳумма, ьяафиҳи» ёки «Аллоҳумма, ишфиҳи» (Аллоҳим, офият бер ёки шифо бер), дегин.** Ўша кундан кейин ҳеч қачон касал бўлмадим».

Имом Термизий ривояти.

د أحمد عيسى المعصراوي

لا تحتقر عاصيا ضعف أمام شهواته، فقد
تتام مغترا بطاعتك بينما ينام ودمعه على
خده ندماً على ما فرط في جنب الله فيقبله
الله ولا يقبلك.

2507. Шаҳватлари қаршисида ожиз қолган гуноҳкор кимсага паст назар билан қарама! Эҳтимол сен тоат-ибодатингга мағрур бўлиб ухлаб ётганингда ўша гуноҳкор кимса Аллоҳ олдидаги ҳақларини адо эта олмаганига пушаймон бўлиб, кўз ёши билан ухлаган бўлиши, Аллоҳ таоло эса унинг тавбасини қабул қилган, сенинг ибодатингни эса қабул қилмаган бўлиши мумкин!

2508. Қуръони каримда чўчкадан бошқа бирор ҳайвоннинг гўшти номи айтилиб ҳаром қилинмаган. «Нима учун бундай, ахир Қуръон нозил бўлган даврда араб диёрларида чўчка унча кўп бўлмаган-ку?» деб ҳайрон бўлишимиз мумкин. Лекин бугунги кунда ер юзида энг кўп тарқалган овқат чўчка гўшtidан эканини кўриб, бу ҳайрат йўққа чиқади, Қуръони Каримнинг барча замон ва маконларга хос бўлган оламшумул китоб экани аён бўлади...

2509. Нафсининг розилиги билан ҳузурлансанг, арзимас нарса ҳам сени бахтиёр қилаверади. Аммо ушбу туйғудан маҳрум бўлсанг, дунё матоларининг энг каттаси ҳам сени бахтиёр қила олмайди.

2510. Шоир деди:

«Йўлиқурман шундай кишига албат,
Билурман, у адув, ичда адоват.

Ҳадя қилгум унга қувноқлигимни,
Қалби салим бўлиб ёнимга қайтсин,
Ўлсин ичидаги кину адоват».

«Унванул байан» китобидан.

2511. Абу Саид Худрий ва Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:

«Кимки «Лаа илааҳа иллаллоҳу валлоҳу акбар» (Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ, Аллоҳ улугдир) деса, Робби уни тасдиқлаб, «Мендан бошқа илоҳ йўқ, Мен улугман», дейди.

Ким «Лаа илааҳа иллаллоҳу ваҳдаҳу лаа шарийка лаҳ» (Ёлғиз Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ, Унинг шериги ҳам йўқ) деса, Робби: «Мендан бошқа илоҳ йўқ, Менинг шеригим ҳам йўқ», дейди.

Агар банда: «Лаа илааҳа иллаллоҳу лаҳул мулку ва лаҳул ҳамд» (Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ, мулк ҳам Уникидир, ҳамд ҳам Унгадир) деса, Робби: «Мен илоҳман, мулк Меники, ҳамд ҳам Мен учун», дейди.

Агар банда: «Лаа илааҳа иллаллоҳу ва лаа ҳавла ва лаа қуввата иллаа биллааҳ» (Аллоҳдан бошқа илоҳ йўқ, куч-

қувват ҳам фақат Аллоҳ биландир) деса, Робби: «Мен илоҳман, куч-қувват ҳам фақат Мен биландир», дейди.

Ким мана шу калималарни касаллигида айтиб, сўнгра вафот этса, унга дўзах олови тегмайди».

Имом Термизий ва Ибн Можалар ривояти.

2512. Имом Шофеъий роҳимаҳуллоҳ шундай дедилар: «Одамларнинг барчасини рози қила олмайсан, яхшиси ўзинг билан Аллоҳнинг орасини ислоҳ қилгин-да, одамлар(нинг сўзлари)га эътибор берма».

2513. Солиҳ салафлардан бири шундай деди: «Ражаб оyi шамолга ўхшайди, шаъбон оyi булутга ўхшайди, Рамазон оyi эса ёмғирга ўхшайди. Ким ражаб оyiда экин экмаса, шаъбон оyiда суғормаса, Рамазон оyiда қандай қилиб ҳосил йиғиб олади?».

2514. Ҳар бир нарсанинг ниҳояси бор. Энг аввал мана шу нарсани англамоғимиз керак!

2515. Неъматни йўққа чиқаришда зулмдан кўра тезроқ нарса йўқ.

«Унванул байан» китобидан

2516. Абу Саид Худрий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Жаброил алайҳиссалом Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурларига келиб, «**Эй Аллоҳнинг Расули, тобингиз йўқми?**» деб сўрадилар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам «**Ҳа**», деган эдилар, Жаброил алайҳиссалом: «**Бисмиллааҳи урқийка, мин кулли шай`ин йу`зийка, мин шарри кулли нафсин ав ʼайнин ҳасидин, Аллоҳу йашфийка, бисмиллааҳи урқийка**» (Аллоҳнинг исми ила сизга дам соламан. Ҳар бир азият берувчи нарсадан, ҳар бир нафснинг ёмонлигидан ёки ҳасад қилувчи кўздан Аллоҳ сизга шифо берсин, Аллоҳнинг исми ила сизга дам соламан) дедилар.

Имом Муслим, Термизий, Насай, Ибн Можа ривояти.

إذا قرأت:
 ليس الله بكاف عبده
 فكل المغاوي تنبذ
 وإذا قرأت:
 ادعوني استجب لكم
 فكل الأطلام تتجدد!

2517. «Бандасига Аллоҳнинг Ўзи кифоя эмасми?!» оятини ўқисанг, барча хавф-хатар барҳам топади (*Зумар сураси, 36-оят*)

«Менга дуо қилинглар! Мен уларни мустажоб қилурман» оятини ўқисанг, барча орзулар қайтадан тикланади (*Ғофир сураси, 60-оят*)

2518. Қаҳф сурасида келган «рахмат» сўзи ҳақида бир фикр юритайлик:

«Бу – Роббимнинг раҳматидандир» (98-оят)

«Роббингиз сизга Ўз раҳматини таратур» (16-оят).

«Ва Роббинг сермағфират, раҳм-шафқат соҳиби бўлган Зотдир» (58-оят).

«Бас, Робблари унинг бадалига уларга ундан кўра яхшироғини, аҳли солихроқ ва раҳмлироғини беришни ирода қилди» (81-оят).

«Биз унга Ўз даргоҳимиздан раҳмат ва Ўз тарафимиздан илм ўргатган эдик» (65-оят).

«Бу Аллоҳнинг раҳмати ила бўлди» (82-оят).

«Роббимиз, бизга Ўз ҳузурингдан раҳмат бергин» (10-оят).

Бу етти раҳмат бир ҳафтага кифоя қилади...

Изоҳ: Жумъа куни Каҳф сурасини ўқисангиз, сурадаги мазкур етти раҳмат Сизга кейинги жумъа кунигача кифоя қилади.

2519. Исломни ҳақиқий маъносида тушунган пайтимизда тиббиётда Ибн Сино каби, фалсафада Ибн Рушд каби, риёзиётда Ибн Ҳайсам каби, кимёда Жобир ибн Ҳайён каби, ташриҳда (анатомияда) Ибн Нафис каби етук олимларимиз етишиб чиқди. Ислом бизга шундай нури тухфа қилдики, биз бутун дунён ўша нурга тўлдириб юбордик.

Мустафо Маҳмуд

2520. (Эй нафс) мени тарк эт, шунда етиб бўлмас юксак мартабаларга эришаман,
чунки улуғ мартабага енгил етиш йўли оғирликда,
оғирлик эса енгилликдадир.

Олий мартабаларга осонгина эришишни хоҳлаяпсан,
бас, у ҳолда, асал олдида асаларининг игнасини тотишинг
ЛОЗИМ.

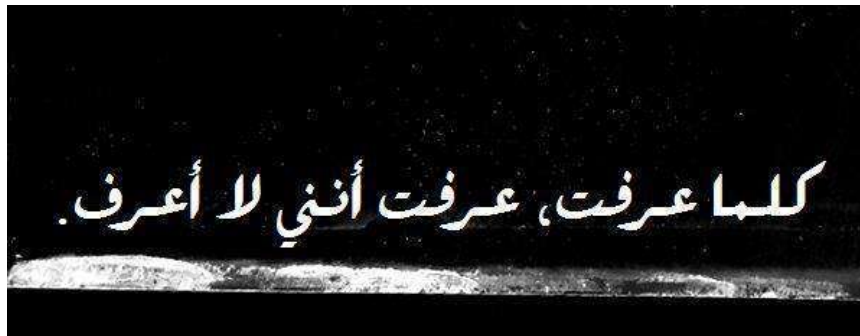
«Унванул байан» китобидан.

2521. Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бемор бўлиб ётган бир аъробийни кўргани кирдилар. Агар касал кўргани кирсалар, у зот соллаллоҳу алайҳи васалламнинг одатлари «**Лаа ба`са, тоҳуурун иншааллоҳ**» (*Зарари йўқ, иншааллоҳ, бу касаллик сени поклайди*), дейиш эди.

Имом Бухорий ривояти.

2522. Ҳар қанча ўрганмайин, борган сари билмаслигимни англаб боравердим.

2523. Надоматлар дарахти...

Абу Яҳё Варроқ шундай деган эканлар: «Ким аъзои баданини шаҳватлар билан рози қилса, қалбига надоматлар дарахтини экибди».

2524. Нафс иззати ва ифтихорининг энг олий турларидан бири – одамлар қақшатқич зарба берувчи сўз айтишингни кутиб турган пайтда индамай, табассум қилишингдир...

2525. Донишмандлардан бири деди: «Юмшоқ сўз кишини севимли қилади. Ҳалим бўлмаган киши афсус чекади, сукут қилган киши саломат бўлади. Ибрат назари билан боққан одам кўради, кўрган одам фаҳмлайди, хою-

ҳавасга эргашган адашади, ўз фикри билангина ҳисоблашадиган одам тойилади».

«Унванул байан» китобидан

2526. Салмон розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам мени касаллигимда кўргани кириб: **«Эй Салмон, «Шафаллоҳу сақомак, ва ғофаро занбак, ва ъаафаака фий дийника ва жисмика ила муддати ажалик»** (Аллоҳ сенга шифо берсин, гуноҳингни кечирсин, ажалинг келгунича жисминг ва динингни офиятда қилсин) дедилар».

Ибн Сунний ривояти.

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Бир аъробий иситмалаб ётган эди, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уни кўргани кириб: **«Бу касаллик гуноҳларга каффорат бўлади, поклайди»**, дедилар.

Ибн Сунний ривояти.

Абу Умома розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: **«Касални зиёрат қилиш унинг пешонасига қўлни қўйиш ёки унинг қўлини ушлаб, аҳволи нечук эканини сўраш билан мукаммал бўлади»**, дедилар.

Имом Термизий ривояти.

Ибн Суннийнинг ривоятида: **«Касал кўришнинг мукаммаллиги касалга қўлни қўйиб туриб, «Яхши ётиб турдингми?» ёки «Кунинг яхши ўтдими?» деб айтишдир»**, дейилган.

اسأل نفسك قبل أن تنام .. لم خلقت و
لما تعيش .. و ما هي رغباتك الخام ..
الخالصة من شوائب النفاق و الحياء ..
ابحث عن ضعفك و قوتك , و ضع أفعالك
تحت عدسة نزيهه من النقد .. و
استخلص حقيقتك بالتفكير العميق .

د. مصطفى محمود

facebook.com/Science.Faith

صفحة الدكتور مصطفى محمود

2527. Ухлашдан олдин ўзингга ўзинг савол бериб, нима учун яратилганинг, нима учун яшаётганинг, энди қилмоқчи бўлган ишларинг, нифоқ аралашмаган соф ишларинг, заифлигинг ва кучинг ҳақида баҳс қилиб, ўзингдан сўрагин. Қиладиган ишларингни танқиддан холи бўлган ойна остига қўйгин. Чуқур тафаккур қилиб, кимлигингни, ҳақиқатингни кашф қил!

2528. Кимга зикр қилувчи тил ато қилинса, демак, унга жаннат неъматларидан бири бериб қўйилган экан. Зикр соҳиби абадий неъматдадир. Неъматдалиги шундаки, уларга нафас олиш илҳом этилганидек, тасбеҳ ва ҳамд айтиш илҳом қилингандир.

Аллоҳим! Бизларни ҳам зикр аҳлидан қилгин!

2529. Дуоларнинг афзали:

«Аллоҳим! Сендан Ўзингга яқинлаштирадиган унс-улфат сўрайман!»

Мўмин одам учун ушбу дуодан тўрт нарса ҳосил бўлади:

«1. Қавм-қариндошларсиз ҳам азизлик.

2. Талаб этмаса ҳам илм.

3. Мол-дунёсиз бойлик.

4. Жамоасиз хушчақчақлик.

2530. Қадр-қиммат топишга рағбатинг бўлса, ҳаромдан тийил.

«Унванул байан» китобидан

2531. Усмон ибн Аффон розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Касал бўлган пайтимда Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам менга паноҳ тилардилар. Бир куни: **«Бисмиллаахир роҳманир роҳийм. Уъийзука биллааҳил аҳадис-сомад, аллазий лам йалид ва лам йулад, ва лам йакуллаху куфуван аҳад. Мин шарри маа тажиду»** (Ягона, беҳожат, тугмаган ва тугилмаган, ҳеч бир тенги йўқ Аллоҳдан сенга етадиган нарсанинг ёмонлигидан паноҳ тилайман) деб менга паноҳ тиладилар. Буни айтиб бўлганларидан кейин ўринларидан туриб: **«Эй Усмон, мана шу калималар билан паноҳ тила, бундан бошқаси билан бу қадар паноҳ тилай олмайсан»**, дедилар».

Ибн Сунний ривояти.

2532. Баъзи кимсалар уламолар хузурида таълим олмасдан, китоб ўқиш орқали илм ўрганишар эди. Кунларнинг бирида шундай кимсалардан бири: «Қора седана барча дардга шифодир» деган иборани ўқиб қолди. Аммо китобда «седана» (الحبة) сўзи хато ҳолда (الحية) «илон» деб ёзилиб қолган эди. Шунинг учун бу бечора «Қора илон барча дардга шифодир» деб ўқиб олиб, қора илон қидира бошлади. Уни топиб, ушлаган эди, илон уни чақиб ўлдирди.

Устозсиз илм ўрганиш – тўғри йўлдан тойилиш демакдир.

2533. Ҳаром нарса денгиз сувиға ўхшайди. Уни ҳар қанча ичмагин, чанқоғинг ортиб бораверади.

2534. Замахшарий айтдилар:

«Тумов бўлган одам атиргул ҳидидан бебахра бўлганидек, аҳмоқ ҳам ҳикмат лаззатидан ҳузурлана олмайди.

2535. Ахлоқнинг кенглиги ризқнинг хазиначаридир.
«Унванул байан» китобидан.

2536. Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам барча касалликларга, хусусан, иситма чиққанда **«Бисмиллааҳил кабийр, наъузу биллааҳил ъазийм, мин шарри ъирқин наъъаар, ва мин шарри ҳаррин-наар»** (Буюк Аллоҳнинг исми ила: Улуг Аллоҳдан томирдан шовуллаб оқувчи қоннинг ёмонидан ва дўзах оловининг ёмонлигидан паноҳ тилайман) дейишни ўргатар эдилар.

Ибн Сунний ривояти.

2537. Фаҳмламайдиган кишига тушунтиргандан кўра харсангтошни ўрнидан силжитиш осонроқ.

Али ибн Абу Толиб.

2538.

Машиналари бузилиб қолса ҳам, «кўз теккан!»...

Оилавий муаммо пайдо бўлса ҳам, «кўз теккан!»...

Фарзандлари бемор бўлиб қолса ҳам, «кўз теккан!»...

Тижоратлари юришмаса ҳам «кўз теккан!»...

Аслида улар гуноҳ-маъсиятларга ботган кимсалардир. Мусибатларнинг асл сабаби гуноҳлар экани бирортасининг хаёлига келмайди.

2539. Охир-оқибат ҳеч ким сенинг чиройинг ёки бойлигингни эсламайди. Сен қолдирган ҳақиқий нарса уларнинг ақли ва қалбида қолдирган изинг ва таъсирингдир. Эҳтимол, ўша қолдирган изинг оламшумул бўлмас, лекин уларнинг хотирасида ўчмас из бўлиб муҳрланиб қолади...

2540. Фазилатлар ҳосил қилиш қийинчиликларга бардош бериш билан бўлади.

«Унванул байан» китобидан.

2541. Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Бирортангизга зарар етса, ўлимни орзу қилмасин. Агар ҳеч иложи бўлмаса, «Аллоҳумма, аҳйиний маа каанатил ҳайаату хойрон лий, ва таваффаний изаа каанатил вафаату хойрон лий»** (Аллоҳим, мен учун яшаганим яхши бўлса, мени тирик қолдир. Мен учун ўлганим яхши бўлса, мени ўлдир) десин».

Имом Бухорий ва Муслим ривояти.

2542. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «**Ким одамлар истамаган ҳолда уларнинг гапига қулоқ тутса, қиёмат куни қулоғига қалай қуйилади**».

Имом Бухорий ривояти.

2543. «Намоз ўқиган ҳолда вафот топибди...»

«Сажда қилган ҳолида жон таслим қилибди...»

«Рўзадор ҳолида ўлиб қолибди...»

Бундай ҳодисалар ўз-ўзидан бўлди деб ўйлайсизми?

Ким қандай ҳаёт кечирса, шу алфозда вафот этади...

Тавба-тазарруъга шошилишлар!

Аллоҳдан ўзим ва сизлар учун гўзал хотима сўрайман...

2544. «Улар ширин сўзга ҳидоят қилинурлар» (Ҳаж сураси, 24-оят)

Ширин ва ёқимли сўзли бўлиш ҳидоятнинг турларидан экан. Сўконғичлик ёки бузуқтиллик эса ҳидоятдан маҳрумлик экан. Бундай кимсалар ҳаққига ҳидоят сўраб дуо қиламиз.

2545. Мол-дунёга етишни орзу қилган одам кўрқинчу даҳшатлар маркабига миниб олсин.

«Унванул байан» китобидан.

2546. Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ўлимлари яқинлашиб қолган пайт эди. Олдиларида бир косада сув бор эди. Унга қўлларини солиб, сувини юзларига суртдилар ва **«Аллоҳумма, аъинний ʔалаа ғомаротил мавти ва сакаротил мавт»** (Аллоҳим, ўлим шиддати ва ўлим талвасасида менга ёрдам бер) дедилар».

Имом Термизий ва Ибн Можса ривояти.

2547. Ким Аллоҳ ато қилган неъматлар ҳақида тафаккур қилиб, сўнг шукр айтишдаги камчилиги ҳақида ўйласа, (Аллоҳдан яна неъмат) сўрашдан ҳаё қилади.

2548. Намоздаги хушуънинг калити намоздан бошқа пайт ҳам зикрни кўпайтиришдир!

2549. Одамларга кўп аралашаверишдан ёмон дўстлар пайдо бўлади. Одамови бўлишдан адоват келиб чиқади. Демак, шу иккисининг ўртасида бўлинг.

Шофеъий роҳимаҳуллоҳ.

2550. Душманларим қийналсин деган одам шараф ва улуғликни зиёда қилсин.

«Унванул байан» китобидан.

2551. Оиша розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламнинг менга суяниб туриб, **«Аллоҳуммағфирли варҳамний ва Ъалҳиқний бир-рофийқил аълаа»** (Аллоҳим, мени мағфират қил, менга раҳм эт ва мени Олий дўст билан қовуштир) деганларини эшитдим».

Имом Бухорий ва Муслим ривояти.

Ўлими яқинлашиб, ҳаётдан ноумид бўлган кишининг Қуръон тиловат қилиши ва кўп зикр билан машғул бўлиши мустаҳабдир. Аммо бесабр бўлиш, ноўрин ҳаракатлар қилиш, биров билан сўкишиш, хусуматлашиш ва тортишиш қариқ кўрилган амаллардир. Бундай ҳолатдаги инсон қалби ва тили билан Аллоҳга шукр этиши, умрининг сўнгги дақиқаларини яхшилик билан хотималашга ҳаракат қилиб, бор зеҳнини сарфлаши ва тиришиши, шунингдек, Аллоҳга нисбатан яхши

гумонда бўлиши, яъни Аллоҳнинг унга раҳм қилишига умид боғлаши ва аҳлига сабр қилишни, вафот этганда йиғламасликни, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан ворид бўлган «Маййит ўз аҳлининг йиғиси сабабли азобланади» деган саҳиҳ ҳадисни эслатиши, вафотидан кейин дўстларига яхшилик қилишни ва жанозада одат тусига кириб қолган бидъатлардан четланишни васият қилиши лозим.

Муоз ибн Жабал розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Кимнинг охирги каломи «Лаа илааҳа иллаллоҳ» бўлса, жаннатга киради»**, дедилар.

Абу Довуд ривояти.

Абу Ҳурайра ва Абу Саид Худрий розияллоҳу анҳумолардан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўлим тўшагида ётганларга «Лаа илааҳа иллаллоҳ»ни айтиб туришни буюрдилар».

Имом Муслим, Абу Довуд, Термизий, Насаий ривояти.

Уламолар: «Агар маййит «Лаа илааҳа иллаллоҳ»ни айта олмаса, шу ерда ҳозир бўлганлар мулойимлик билан, оҳиста айтиб туришади», дейишган.

2552. Қачон яхши ният қилсанг, Аллоҳ ҳам аҳволингни яхшилади. Қачон бошқаларга яхшиликни раво кўрсанг, ўйламаган томонингдан яхшилик келаверади. Бошқаларни бахтиёр қилиш учун яшасак, Аллоҳ бошқаларни бахтиёр қилиш орқали бизни ҳам ризқлантиради. Сен олишни эмас, беришни ўйла. Ҳар гал берганингда ўзинг сўрамасанг ҳам олаверасан.

2553. (Эй Муҳаммад алайҳиссалом!) **Сиздан тоғлар ҳақида сўрайдилар. Айтинг: «Парвардигорим уларни (қум каби) сочиб юборур» (Тоҳа сураси, 105-оят).**

Тоғларни майдалаб, сочиб юборадиган Зот ғам-ташвишларинг ҳар қанча улкан бўлмасин, уларни бир лаҳзада аритмоққа қодир-ку?!

Аллоҳ барча нарсадан буюқдир!

2554. Ҳаётингдаги оғир кунлар келгусидаги машаққатли ва қийин кунларга юзма-юз туришда саботингни оширади.

2555. Ҳақиқий оқил инсон – замон ғафлатини ғанимат билган ва имкон фурсатини ушлаган кишидир.
«Унванул байан» китобидан.

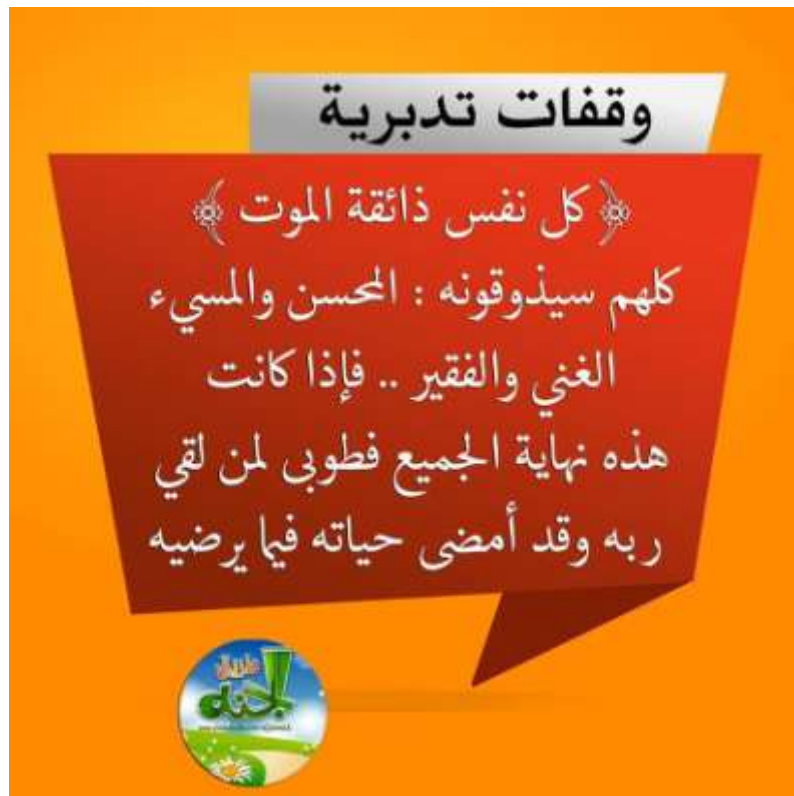

2556. Умму Салама розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам Абу Саламанинг олдига кирганларида, у киши вафот этиб, кўзлари очик қолган эди. Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам унинг кўзларини юмиб қўйдилар. Сўнгра: «**Рух қабз этилганда кўз унинг ортидан қараб қолади**», дедилар. Абу Саламанинг аҳлларида бўлган кишилар дод солиб юборишди. Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам: «**Ўзингизга дуо қилаётганингизда фақат яхшилик сўранглар, чунки фаришталар айтаётган нарсангизга «омийн» деб туришади**», деб қуйидаги дуони ўқидилар: «**Аллоҳуммағфир ли Аби Саламата варфаъ дарожатаху фил маҳдийийна, вахлуфху фий ъаақибихи фил ғобирийна, вағфирланаа ва лаху йаа Роббал ъааламийн, вафсаҳ лаху фий қобрихи ва наввир лаху фийхи**»

(Аллоҳим, Абу Саламани мағфират қил. Унинг даражасини ҳидоят топганлар қаторига кўтар. Ортида қолганларга Ўзинг ўринбосар бўл. Эй оламларнинг Робби, бизни ҳам, уни ҳам мағфират қилгин, қабрини кенг қил, нурга тўлдиргин)

Имом Муслим ривояти.

2557. «**Ҳар бир жон ўлимни тотгувчидир**» (Анкабут сураси, 57-оят)

Демак, яхши ҳам, ёмон ҳам, бой ҳам, камбағал ҳам ўлим шарбатини тотар экан, барча одамларнинг ниҳояси шу бўлар экан. Шундай экан, Роббига У Зотни рози қилган ҳолда учраганларга шон-шарафлар бўлсин!

2558. Бир мусулмон вафот қилганда яқин қўшниларидан тўртта хонадон (унинг яхши инсон эканига) гувоҳлик берса, Аллоҳ азза ва жалла: «У ҳақда билганларингизни (гувоҳликларингизни) қабул қилдим, билмаганларингизни кечирдим», дейди.

Имом Аҳмад ривояти.

2559. Табассумнинг фойдалари:

- Набий соллаллоху алайҳи васалламга эргашиш.
- Мўминларга хурсандлик келтириш.
- Нафратни кетказиш.
- Инсонларнинг кўнглидан жой олиш.

2560. Ақл — энг гўзал зийнатдир, илм — мен эгалик қиладиган нарсанинг энг афзалидир. Ҳақиқатдек қилич йўқ, тўғрилиқдек адолат йўқ. Нодонлик ёмонлик аравасидир, унга минган тойилади, уни дўст тутган адашади. Жоҳиллар билан ҳамсуҳбат бўлиш — жоҳиллик, адашганлар билан яшаш — хорлиқдир. Ато қилинган неъматларнинг энг яхшиси ақлдир, мусибатларнинг энг ёмони нодонлиқдир. Ким уламоларнинг суҳбатида бўлса, ҳайбати ошади, ким аҳмоқлар билан суҳбат қурса, таҳқирланади. Ким ёшлигида таълим олмаса, улғайганида пешқадам бўла олмайди.

«Унванул байан» китобидан.

2561. Улуғ тобеъинлардан бири Бакр ибн Абдуллох шундай деди:

«Маййитнинг кўзини ёпаётганигда «**Бисмиллааҳи ва ъала миллати росуулиллааҳ**» (Аллоҳнинг исми ила, Аллоҳнинг Расулининг миллатида) дегин. Уни (тобутни) кўтараётганигда «Бисмиллааҳ», дегин. Кўтариб бораётганигда тасбиҳ айтгин».

Имом Байҳақий ривояти.

عبدالعزیز الطریفی

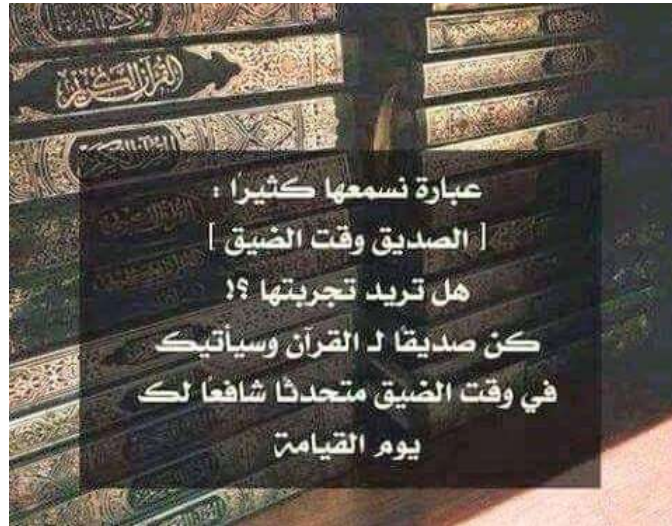
يظن أن العقوبة
والابتلاء تكون بفقد المال
والولد فقط، ولكن أعظم
أنواع العقوبة والابتلاء أن
ترى الحق ثم يصرفك الله
عن اتباعه .

2562. Бало ва офат фақат мол-дунёдан ва фарзанддан ажралганда бўлади, деб ўйлашади. Лекин аслида энг улкан бало ҳақ йўл кўриниб турса ҳам, Аллоҳ ундан буриб кўйишидир.

2563. Оқил ким?

Яхшилиқни таниб, унинг ортидан тушган ҳамда ёмонлиқни таниб, уни тарқ қилган кишини оқил дейиш мумкин. Шунинг учун Аллоҳ таоло Қуръони каримда дўзах аҳллари ҳақида шундай деган: «Агар эътибор қулоғи билан эшитганимизда ёки ақлни ишлатганимизда эди, дўзахийлар орасида бўлмаган бўлар эдик», дерлар» (Мулк сураси, 10-оят).

2564. «Чин дўст қийинчиликда билинади» деган иборани кўп эшитганмиз. Сиз ушбу иборанинг тўғрилигини тажриба қилиб кўрмоқчимисиз? Марҳамат, Қуръон билан дўстлашинг, у сизга Қиёмат куни энг оғир аҳволга тушиб қолганингизда шафоатчи бўлиб келади.

2565. Ёмонларнинг ёмони узрларни қабул қилмайдиган кишидир.

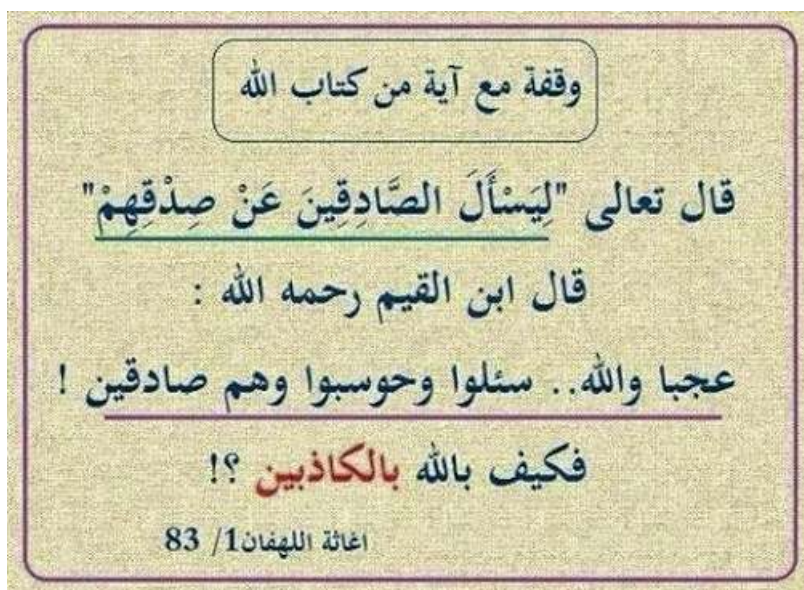
«Унванул байан» китобидан

2566. Умму Салама розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Бемор ёки ўлим тўшагида ётган кишининг олдида бўлсангиз, фақат яхши гапни айтинглар, чунки фаришталар айтаётган нарсангизга «омийн» деб туришади».** Абу Салама вафот этганда Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламнинг ҳузурларига кириб, «Эй Аллоҳнинг Расули, (эрим) Абу Салама вафот қилди», дедим. У зот шундай дедилар: **«Аллоҳуммағфирлий ва лаҳу ваъқибний минҳу ьукба ҳасана»** (Аллоҳим, мени ҳам, уни ҳам мағфират қилгин ҳамда унинг эвазига менга ундан яхшисини бергин) дегин». Мен шу дуони айтиб юрдим. Ниҳоят, Аллоҳ таоло менга эримдан ҳам афзал инсонни – Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламни ато этди (яъни у зот мени никоҳларига олдилар)».

Имом Муслим ривояти.

2567. «Биз (Қиёмат куни) ростгўйлардан ростгўйликлари ҳақида сўраш учун улардан пухта аҳду паймон олдик» (Аҳзоб сураси, 8-оят)

Ажабо! Ростгўйлар, содиқлар ҳам сўралар экан, у ҳолда ёлғончиларнинг ҳоли не кечар экан?

د أحمد عيسى المعصراوي

قال أحد السلف :

ادّخر راحتك لقبرك، وقُلل من لهوك

ونومك، فإن من ورائك نومة ..

صبحها يوم القيامة.

2568. Солиҳ салафлардан бири шундай деди: «Роҳатни қабринг учун қолдир. Ўйин-кулги ҳамда уйқунгни озайтир, чунки олдинда ҳали шундай уйқу бор-ки, унинг тонги Қиёмат қоимдир».

2569. Яхши одамлар ортларидан қолган инсонларга: «Ораларингизда бизларга жой йўқ», дегандек, бу дунёни тез тарк қиладилар. Аллоҳ у руҳларни раҳматига олсин, уларнинг бу дунёда туришлари қандай гўзал бир ҳолат эди...

2570. Кечиккан ваъда ва боғлаб ташланган жумбоқ ишда хайр йўқ.

«Унванул байан» китобидан.

2571. Умму Салама розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Бир бандага мусибат етганда: «Иннаа лиллаахи ва иннаа илайҳи рожиъун. Аллоҳумма, ажурний фий мусийбатий вахлуфлий хойрон минҳа»** (Албатта, биз Аллоҳникимиз ва Унга қайтувчимиз. Аллоҳим, мусибатимда ажр бергин ва менга ундан яхширогини бер) деса, Аллоҳ таоло унга мусибати учун ажр бериб, ундан яхшисини ато этади». Эрим Абу Салама вафот этганда Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам буюрганларидек, ўша дуони айтиб юрдим. Аллоҳ таоло мени эрим Абу Саламадан ҳам яхшироқ зотга – Муҳаммад алайҳиссаломнинг никоҳларига мушарраф қилди».

Имом Муслим ривояти.

2572. Фарзандларингизни тарбия қилиб овора бўлманг, улар барибир ўзингизга тортади. Сиз ўзингизни тарбия қилинг.

د احمد عيسى المعصراوي

إذا ضاق عليك أمر
فتصدق واتق الله
"فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى"
النتيجة:
"فَسَنِّيَسِرُّهُ لِّلْيَسْرَى"
يسر الله أموركم !!

2573. Аҳволинг танг бўлиб, қийинчиликда қолсанг, садақа бериб, Аллоҳга тақво қил, чунки Аллоҳ Қуръони каримда шундай дейди: «**Кимки** (ўз мол-мулкидан камбағал-бечораларга берилиши лозим бўлган закот ва бошқа садақотларни) **ато этса ва** (Аллоҳдан) **кўрқиб, тақво қилса,**

Биз уни осон йўлга муяссар қилурмиз» (Лайл сураси, 5-7-оятлар).

Натижага эътибор беринг! Агар шундай қилсангиз, Аллоҳ «осон йўлга муяссар қилурмиз» демоқда!

Аллоҳ ишларингизни осон қилсин!

2574. Лукмон ўғилларига шундай дедилар: «Эй ўғилчам! Охиратингга зарар берадиган даражада дунёга киришиб ҳам кетма, одамларга боқиманда бўладиган даражада дунёни тарк ҳам қилма».

2575. Йўл бер, гарчи у йўл беришга муносиб бўлмаса ҳам.

«Унванул байан» китобидан.

2576. Умму Салама розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Бирортангизга мусибат етса, «Иннаа лиллааҳи ва иннаа илайҳи рожиъун. Аллоҳумма, ьиндака ахтасибу мусийбатий, фаажурний фийҳаа ва абдилний бихаа хойрон минҳа»** (Албатта, биз Аллоҳникимиз ва Унга қайтувчимиз. Аллоҳим, мусибатим учун даргоҳингдан савоб умид қиламан. Мусибатим учун менга ажр бер ва уни ундан яхшироғига алмаштир) десин».

Абу Довуд ривояти.

2577. Исломнинг гўзал жиҳатларини, буюк имомларнинг фазилатларини намоён қиладиган киши билан Ислом манбаларидаги шубҳали, тушунарсиз нарсаларни ортидан қувиб, хато-камчиликларни қидириб, «Ислом мероси офат-балоларга тўлган» деб, одамларнинг онгига қуювчи кишининг орасида катта фарқ бор. Аввалгиси ҳақиқий мўминдир. Иккинчиси эса мунофиқ ва зиндикдир.

2578. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Уйдирмаларнинг энг ёмони – тушида кўрмаганини кўрдим дейишдир», деганлар».

Имом Бухорий ва Табароний ривояти.

2579. Худ алайҳиссаломнинг қавмлари: «Сен нодон экансан», дейишганда у зот: «Сизлар ўзингиз нодонсиз», демадилар, балки: «Эй қавмим, мен нодон эмасман», дедилар. Пайғамбарларнинг муомаладаги ахлоқлари нақадар гўзал!

2580. Аҳнаф ибн Қайс айтди:

«Илмнинг илдизи рағбат, меваси ибодатдир. Таквонинг илдизи кўрқиш, меваси саодатдир. Мардликнинг илдизи ҳаё, меваси ифбатдир. Энг мустаҳкам пойдевор ақлдир, энг афзал

либос такводир. Нодон мол истайди, оқил эса камол. Дарс соатини узайтирмаган, нафсини қийнамаган одам илмга етиша олмайди. Қанча хору залил кишилар бор, аммо ақли уларни азиз қилади. Қанча азизлар бор, нодонлиги уларни хору залил қилади».

«Унванул байан» китобидан.

2581. Ибн Аббос розияллоху анхумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: «Ўлим кўрқинчдир. Бирингизга биродарининг ўлими хабари етса, «Иннаа лиллааҳи ва иннаа илайҳи рожиъун. Ва иннаа илаа Роббинаа ламунқолибун. Аллоҳуммактубҳу ьиндака фил муҳсинийн, ваъжал китаабаху фий ьиллийийин, вахлуфҳу фий ахлиҳи фил ғобирийн, ва лаа таҳримнаа ажроҳу ва лаа тафтиннаа баъдах» (Албатта, биз Аллоҳникимиз ва Унга қайтувчимиз. Ва биз Роббимизга албатта қайтажакмиз. Аллоҳим, уни

даргоҳингда яхишлардан деб ёзгин, китобини Иллийунда (еттинчи осмонда номаи аъмоллар битилган маконда) қилгин. Ортида қолганларга Ўзинг ўринбосар бўлгин. Бизни унинг ажридан маҳрум қилма ва ундан кейин бизларни фитнага солма) десин».

Ибн Сунний ривояти.

2582. Ҳақиқий саодат нима?

Бахт-саодат оила қуришда ҳам эмас, фарзандларда ҳам эмас, дўстларда ҳам эмас, сафар қилишда ҳам эмас, фаровон турмушда ҳам эмас, мансабда ҳам эмас, уй-жойда ҳам эмас... Ҳақиқий бахт-саодат – Аллоҳ сени бахтиёр қилишидадир. Кулдиргувчи ҳам, йиғлатувчи ҳам, бахтиёр қилувчи ҳам, бадбахт қилувчи ҳам, беҳожат қилувчи ҳам, бой қилувчи ҳам У Зотнинг Ўзидир.

Ҳақиқий бахт-саодат – Аллоҳга бўлган иймон ва ишончинг қувватидадир!

2583. Бу сен учун, эй яширинган дур!

Иффат ва ҳаёчалик аёлнинг қадрини юксалтирадиган нарса йўқ!

Одоб-ахлоқчалик аёлнинг кадр-қимматини олий чўққига кўтарадиган нарса йўқ!

Иймон ва тақвочалик аёлнинг даражасини баландлатадиган нарса йўқ!

Агар аёлда мана шу хислатлар жам бўлса, Аллоҳдан кўрқадиган йигит унга мунтазир бўлиб турган садафга айланади!

2584. Буюк кафолат:

Содикул масдук Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кафил бўлсалар, у зот кафил бўлган нарса эни еру осмон оралиғича жаннат бўлса, бундай кафолатга нима дейсиз?

Убода ибн Сомит розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:
«Сизлар ўз нафсларингиздан олти нарсага кафил бўлинглар, мен ҳам сизларга жаннатнинг кафолатини бераман: сўзлаганда рост гапиринглар, ваъда берсангиз, вафо қилинглар, омонат қўйилса, уни адо этинглар, фаржларни (харомдан) сақланглар, кўзларингизни (фаҳшдан) тийинглар, қўлларингизни (бировларга озор беришдан) тўхтатинглар».

Имом Аҳмад ривояти.

Изоҳ: Содику масдук – Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг сифатларидир. Содиқ – фақат рост сўзловчи, ҳақни айтувчи, барча сўзу амалида садоқатли зот демакдир. Масдук – рост сўзни тингловчи, сўзи ўз тасдиғини топадиган зот демакдир.

2585. Ёшликда берилган одоб болага фойда беради.
Ундан сўнг берилган одобда нафъ йўқ.
Дарахт шохларини тўғриласанг, тўғриланади,
Аммо ўтинга айлангач, энди у букилмайди.
«Унванул байан» китобидан.

2586. Ибн Масъуд розияллоху анхудан ривоят қилинади:
«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васалламнинг хузурларига бориб, «Эй Аллоҳнинг Расули, Аллоҳ таоло Абу

Жаҳлни ўлдирди», дедим. У зот: «Алҳамду лиллааҳиллазий насоро ʼабдаҳу ва аъазза дийнаҳу» (Бандасига нусрат бериб, динини азиз қилган Аллоҳга ҳамд бўлсин) дедилар.

Ибн Сунний ривояти.

2587. Абулмуғийрага: «Қандай ётиб турдингиз?» дейишса, «Неъматларга фарқ бўлиб, шукр қилишдан ожиз бўлиб тонг оттирдик», дер эдилар.

هل تعلم ...
 أن هناك حشرات تدعى **mites** صغيرة جداً تعيش فوق البعوضة بل وتتغذى عليها وترافقها مع أنه لا يمكن رؤيتها إلا بالمجاهر المكبرة.

هذه الظاهرة وصفها الله لنا في مثال رائع .. قال تبارك وتعالى:
(إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَحْيِي أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا)
 [المقرة: 26].
سبحان الله!

KAHEEL7.com موقع الكحيل للإعجاز العلمي بتسع لغات

2588. Биласизми?

Чивиннинг устида яшаб, унинг қонини ичиб озиқланадиган ниҳоятда кичик кана бор экан! Уни фақат кучли микроскоп орқалигина кўриш мумкин экан. Аммо бу ҳақда Аллоҳ таолонинг ояти бор экан. Мана ўша оят: «Албатта, Аллоҳ чивин ёки ундан-да тубан нарсани мисол келтиришдан уялмас» (Бақара сураси, 26-оят).

Субҳааналлоҳ!

2589. Ҳақиқий йўлбошчи бошқалардан кўра кўпроқ кўради, бошқалардан кўра узоқроқни кўради, бошқалардан олдинроқ кўради.

2590. Илм билан ёлғиз қолган кишини ёлғизлик қўрқита олмайди. Китоблардан юпанч топган кишини юпанчи ташлаб кетмайди.

«Унванул байан» китобидан.

2591. Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам жаноза намозида шундай дедилар: **«Аллоҳуммағфир лиҳаййинаа ва маййитинаа, ва шааҳидина ва ғоибинаа, ва соғийринаа ва кабииринаа, ва закаринаа ва унсаанаа! Аллоҳумма, ман аҳйайтаху миннаа – фа аҳйихии ʔалал ислаам, ва ман таваффайтаху миннаа – фатаваффаху ʔалал иймаан! Аллоҳумма лаа таҳримнаа ажроху ва лаа тафтинна баъдаху»** (Аллоҳим, тирикларимизу ўликларимизни, ҳозирларимизу гойибларимизни, кичикларимизу катталаримизни, эркагу аёлимизни мағфират қилгин. Аллоҳим, кимимизни яшатсанг, уни Исломда яшатгин, кимимизни вафот этдирсанг, уни иймонда вафот қилдиргин. Бизни унинг ажридан маҳрум қилма ва ундан кейин бизни фитнага солма).

Абу Довуд, Термизий, Ибн Можа ривояти.

2592. Ривоят қилинишича, бир киши Ибн Сириининг ҳузурларига келиб, «Тушимда мени чақиритишяпти экан», деди. Ибн Сириин: «Иншааллоҳ, ҳаж қилар экансан», дедилар. Бошқа бир киши келиб, «Тушимда мени чақиритишяпти экан», деган эди, Ибн Сириин: «Ўғрилиқ қилиб, қўлинг кесилар экан», дедилар. Одамлар бир хил саволга икки хил жавобдан таажжубга тушиб, туш таъбиридаги хилма-хилликнинг сабабини сўрашди. Ахир иккаласи ҳам тушида чақиритилган эди. Ибн Сириин шундай дедилар:

«Биринчи кишининг юзида яхшилик сиймосини кўриб, Аллоҳнинг «Одамларни ҳажга чақир, сен томон пиёда келсинлар», деган сўзини эсладим (Ҳаж сураси, 27-оят).

Иккинчисининг юзида ёмонлик сиймосини кўрдим ва Аллоҳнинг «Эй карвондагилар, сизлар ўғрисизлар, деб чақирди» сўзини эсладим (Юсуф сураси, 70-оят).

2593. «Эй Аллоҳнинг Расули, нима учун бошқа бирор ойда шаъбон ойида тутганчалик рўза тутмайсиз?» деб сўрашди. У зот шундай дедилар: «Бу ой ражаб билан Рамазоннинг орасида келади. Одамлар эса ундан ғафлатда қолишади. Бу шундай ойки, унда амаллар Роббул оламийнга кўтарилади, амалларим рўзадор бўлган пайтимда кўтарилишини истайман».

Имом Насаий ривояти.

2594. Ким (бардавом) Қуръон ўқиб юрса, ёши юзга етган бўлса ҳам ақлидан ҳузур ва роҳат олади.

Муҳаммад ибн Каъб роҳимаҳуллоҳ.

2595. Одоб — бойликдир, уни ишлата билиш — комилликдир. Ақл билан ҳар бир иш ислоҳ қилинади, ҳилм билан ҳар бир ёмонлик кесилади.

«Унванул байан» китобидан.

2596. Агар маййит ёш бола бўлса, дуо қуйидагича ўқилади:

«Аллоҳуммажъалҳу лаҳумаа фаротан, важъалҳу лаҳумаа салафан, важъалҳу лаҳумаа зухрон, ва саққил биҳи мавазийнаҳумаа ва африғис-собро ъалаа кулубиҳимаа, ва лаа тафтиннаҳумаа баъдах, ва лаа таҳримҳумаа ажроҳ» (Аллоҳим, бу гўдакни улар (яъни онаси) учун ажр, фазл ва заҳира қил. У сабабли уларнинг тарозиларини оғир қил, қалбларига сабр ёғдир. Ундан кейин уларни фитнага солма ва уларни унинг ажридан маҳрум қилма).

Сўнг «Аллоҳу акбар» деб, икки томонга салом бериб, жаноза намози тугатилади.

2597. Сурадаги булутнинг шакли тоққа ўхшайди. Унинг баландлиги бир неча минг метрга етади. Ушбу булутни ўрганган олимлар ундан дўл ёғишини аниқлашди. Бизга маълумки, дўл шакли тоққа ўхшаган булутдан тушади. Ушбу ҳақиқатни Қуръон ўн тўрт аср муқаддам ушбу оятда исботлаб қўйган:

«У зот осмондан, ундаги тоғлардан дўл туширур» (Нур сураси, 43-оят).

Субҳаналлоҳ!!!

ملحد سأل أحمد ديدات

ما شعورك لو مُت واكتشفت أن الآخرة كذب؟

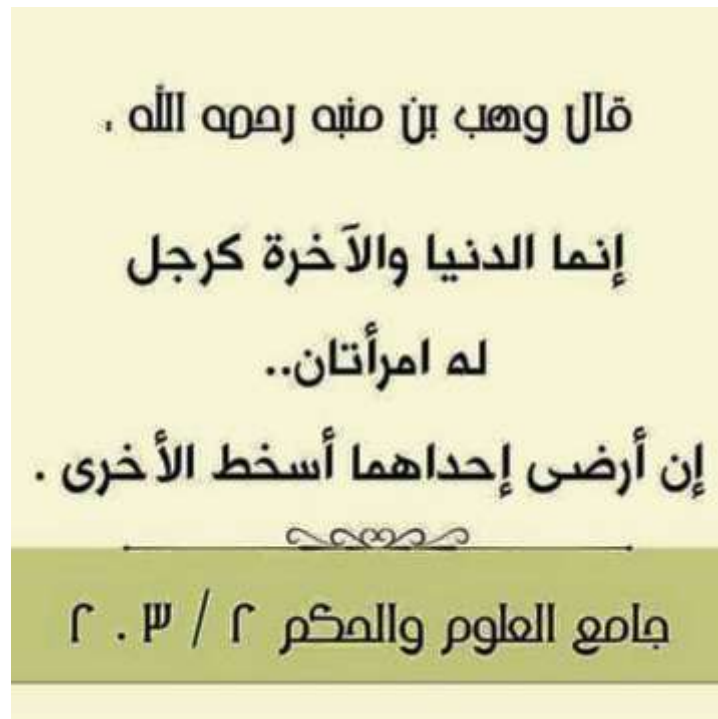
قال ديدات:

ليس أسوأ من شعورك إن مُت أنت واكتشفت

أنها حقيقة !

2598. Бир даҳрий Аҳмад Дийдотдан «Ўлсанг-у, охиратнинг ёлғон эканини кўрсанг, ўзингни қандай ҳис қиларкинсан?» деб сўради. Дийдот: «Ўзинг ўлсанг-у, охиратнинг ҳақиқат эканини кўрганингчалик ёмон ҳис қилмайман», деб жавоб қилдилар.

2599. Дунё ва охиратнинг мисоли худди икки хотинли эркакка ўхшайди. Бирини рози қилса, иккинчиси ғазабнок бўлади.

2600. «Илмнинг доимо бизда, мол-дунёнинг эса жоҳилларда бўлишига розимиз, чунки мол-дунё тез йўқ бўлади, илмга эса завол йўқ».

«Унваанул байаан».

2601. Авф ибн Молик розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламниг жанозада ўқиган дуоларини ёдлаб олдим. У зот шундай деган эдилар: **«Аллоҳуммағфир лаҳу, варҳамҳу, ва аъфиҳу, ваъфу анҳу, ва акрим нузулаҳу ва вассиъ мудхолаҳу, вағсилҳу бил мааи вас-салжи вал барод, ва накқиҳи минал хотойаа камаа накқойтас-савбал абйадо минад-данас, ва абдилҳу даарон хойрон мин даариҳи, ва аҳлан хойрон мин аҳлиҳи, ва завжан хойрон мин завжиҳи, ва адхилҳул жанната ва аъизҳу мин ʻазаабил қобри ва мин ʻазаабин-наар»** (Аллоҳим, уни мағфират қил, унга раҳм қил, уни офиятда қил ва авф этгин. Тушадиган ерини мукаррам, кирадиган ерини кенг қилгин. Уни сув, қор, дўл билан ювгин. Оқ кийимни кирдан тоза қилганинг каби, уни ҳам хатолардан поклагин. Унга ўз ҳовлисида яхшироқ ҳовли, ўз аҳлидан яхшироқ аҳл, ўз жувфтидан яхшироқ жувфт бергин. Уни жаннатга киргизгин, қабр ва дўзах азобидан сақлагин).

Ўшанда «Қанийди ўша маййит мен бўлсам» деб юборганман».

Имом Муслим ривояти.

2602. Ушбу суратда электрон микроскоп орқали тери устидаги миллиардлаб бактерияларни кўриб турибсиз. Бактерияларнинг бир неча турлари бор. Аммо ажабланарлиси шуки, ҳатто шу кўзга кўринмас зарраларнинг ҳам ўзига хос микроби бор экан. Олимлар ушбу бактерияларнинг ривожланишини, турли физиологик ўзгаришлар натижасида бир ҳолатдан иккинчи ҳолатга ўтиб, шакли ўзгаришини аниқлашди. Шундан келиб чиқиб, нима учун Аллоҳ бизни ҳар намоз олдида таҳорат қилишга амр этганининг ҳикматларидан бирини англагандек бўламиз. Зеро, сув ва таҳорат таъсири остида уларнинг сони ниҳоятда камайиб, зарар берувчи ҳолатидан манфаат берувчи ҳолатига ўтар экан.

Роббимиз бу ҳақда: **«Аллоҳ ўзларини мудом пок тутувчи зотларни севади»**, деган (*Тавба сураси, 108-оят*).

Субҳаналлоҳ!

2603. Ҳиссиёт бир ойлик, ақл эса бир умрлик истиқбол ва ишончдир.

2604. Уч нарса сабрдандир:

1. Мусибатинг ҳақида гапираверма.
2. Азиятингни изҳор қилаверма.
3. Ўзингни оқлайверма.

Суфён Саврий.

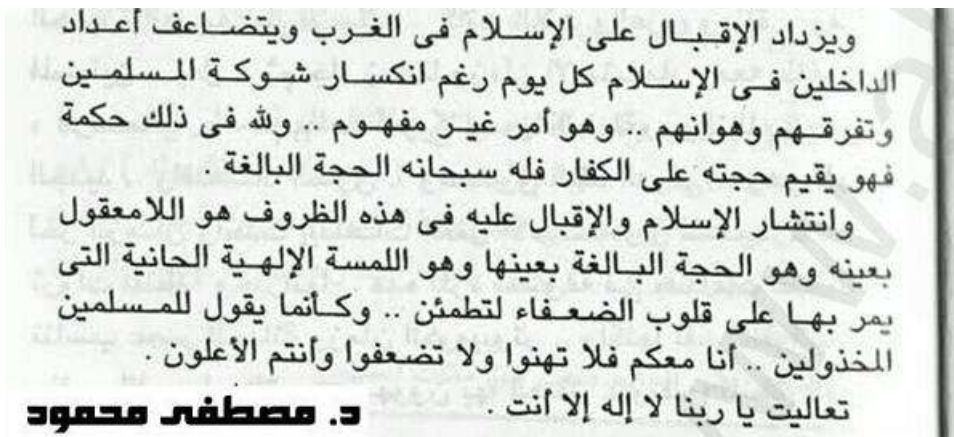
2605. Нақднинг ози насиянинг кўпидан яхшироқ.
«Унванул байан» китобидан.

2606. Абу Хурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам жаноза намозида шундай дедилар: «Аллоҳумма, анта Роббуҳаа, ва анта холақтаҳаа, ва анта ҳадайтиҳаа лил ислаам, ва анта қобазта рууҳаҳаа, ва анта аъламу бисирриҳаа ва ʼалаанийятиҳаа, жиънаа шуфуъааʼа фағфирлаҳу» (Аллоҳим, Сен унинг Роббисан, Сен уни яратдинг, Сен уни Исломга ҳидоят этдинг ва Сен унинг руҳини олдинг. Унинг сирию ошкорасини Ўзинг биласан. Биз унга шафеъ бўлиб келдик, унинг гуноҳларини кечир).

Абу Довуд ривояти.

2607. Мусулмонларнинг шон-шавкати синиб, кучсизланишига қарамай, Ғарбда Исломга кирувчилар сони кундан кунга ортиб бормоқда. Бу тушунарсиз ҳолат.

Бунда бир ҳикмат бор!

Аллоҳ Ўз ҳужжатининг мусулмон бўлмаганлардан устунлигини кўрсатиб қўймоқда. Зеро, Аллоҳнинг ҳужжати етукдир!

Ушбу оғир ҳолатда Исломнинг тарқалиши ва унга қизиқувчиларнинг кундан кунга ўсиб бориши ақлга зиддек кўринади. Аммо аслида бу етук ҳужжатдир, заиф қалбларга хотиржамлик улашувчи илоҳий раҳматдир. Гўёки Зот хорланган мусулмонларга: «Мен сизлар билан биргаман, хор бўлманглар, заифлашманглар, аслида сизлар олийсизлар» деяётгандек...

Эй Роббимиз! Ўзингдан бошқа илоҳ йўқ, Ўзинг олийсан!
Доктор Мустафо Маҳмуд

استخراج المعلومات الخاصة عن دواخل
الأسرة وأسرارها باستنطاق أطفالها
الصغار الأبرياء هو من التجسس المحرّم
وتتبع عورات المسلمين

أمراض إجتماعية

2608. Ёш болани гапга солиб, унинг уйидаги сирларни билиб олиш ҳаром қилинган жосуслик бўлиб, мусулмонларнинг айбини қидириш сирасига киради.

2609. Тадқиқотчиларнинг аниқлашича, бир ҳафтада икки кун овқатланиш тартибига жиддий амал қилиш вазн ошиб кетишининг ва кўкрак саратони касаллигининг олдини олишдаги, шунингдек қон босими, қанд касаллиги ва холестерин зиёда бўлиши билан боғлиқ касалликлардан сақланишдаги энг яхши воситадир. Набийимиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳафтанинг душанба ва пайшанба кунлари нафл рўза тутишни шариатга киритганлар. Ушбу набавий суннатга амал қилиш орқали тиббий фойдалар ҳам кўзга ташланмоқда.

Субҳаналлоҳ!

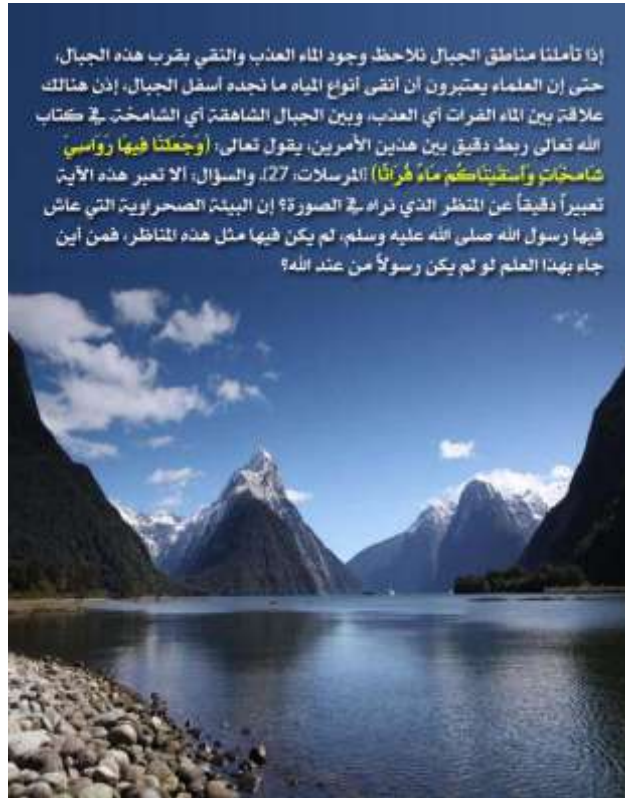
2610. Сўнгра шуни билгилки, дунё кўпинча нодонга юзланади, олимдан эса ҳақли равишда юз ўгиради.

2611. Восила ибн Асқаъ розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам бир мусулмоннинг жанозасида қуйидаги дуони ўқидилар: **«Аллоҳумма, инна Фулаан ибн Фулаан фий зимматик, ва ҳабли живаарик, фа қихии фитнатал қобри ва ъазаабаннаар, ва анта аҳлул вафаа вал ҳамд. Аллоҳумма, фағфирлаҳу, варҳамҳу, иннака антал Гофурур Роҳийм»** (Аллоҳим, Фалончининг ўгли Фалончи Сенинг зиммангда ва ҳимоянгадир. Уни қабр фитнаси ва дўзах азобидан сақлагин. Сен вафо ва ҳамд аҳлисан. Аллоҳим, уни мағфират қил, унга раҳм қил, ахир Сен кечирувчи, раҳмли Зотсан).

Абу Довуд ва Ибн Можалар ривояти.

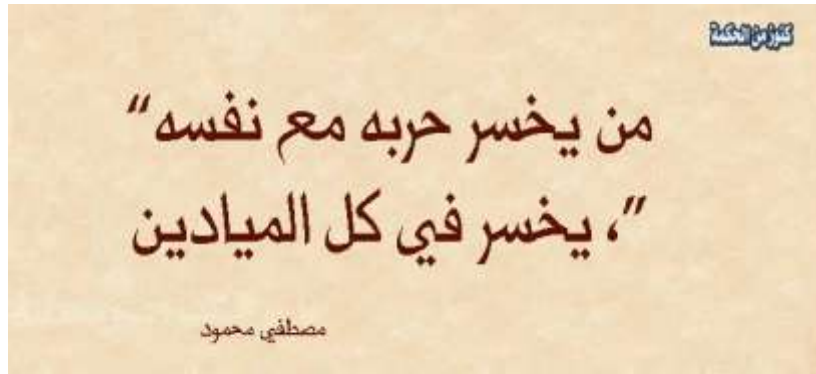

2612. Тоғли минтақалар хусусида фикр юритадиган бўлсак, ушбу тоғлар яқинида чучук ва мусаффо сув борлигини кўрамиз. Олимлар ҳам энг мусаффо сув тоғлар остида эканини айтишади. Демак, чучук сувлар билан баланд тоғлар орасида алоқа борлиги келиб чиқади. Аллоҳ таолонинг китобида ушбу икки ҳолат орасида нозик боғлиқлик борлиги баён қилинган.

«Яна Биз (ер устида) баланд тоғларни пайдо қилдик ва сизларни (ўша тоғлардан оқиб тушадиган) чучук, тотли сув билан суғордик» (Мурсалат сураси, 27-оят).

Савол: Ушбу оят биз суратда кўриб турган манзарани нозик иборалар билан баён этмаяптими?

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам яшаган сахро муҳитида бундай манзара бўлмаган-ку! Агар Аллоҳ томонидан юборилган пайғамбар бўлмасалар, у зот бу каби илмни қаердан олиб айтганлар?

2613. Ўз нафси билан бўлган курашда енгилган киши барча кураш майдонларида мағлуб бўлади!
Мустафо Маҳмуд

2614. «Эй мўминлар! Аллоҳнинг сизларга берган неъматини — сизларга (қарши турли гуруҳлардан иборат) қўшинлар келган пайтида Биз уларнинг устига шамол ва сизлар кўрмаган қўшинларни (яъни фаришталарни) юборганимизни эсланглар!» (Аҳзоб сураси, 9-оят)

Кушойишнинг (яъни тушкунликдан очикликка чиқишнинг) келаётганини кўришинг шарт эмас, кушойиш сенга махфий ҳолда келади, сен уни сезмай қоласан.

2615. Донишмандлардан бири деди: «Киши ақлини ишлатмасдан топган мартабасига ва ҳеч бир фазилатсиз эгаллаган юксак манзилига хурсанд бўлмаслиги керак. Шубҳасиз, жоҳиллиги унинг бу мартабасини йўққа чиқаради, юксак манзилдан туширади. Унинг айблари юзага чиқиб, гуноҳлари кўпайиб, уни мақтовчилар танқидчига, дўстлари душманга айланганидан сўнг у ўз ўрнига тушади, асл қийматига қайтади».

«Унванул байан» китобидан.

2616. Тобутни кўрганда: «Субҳаанал ҳаййиллазий лаа йамуут» (Ҳаргиз ўлмайдиган, абадий тирик Зот Аллоҳ покдир), дейиш мустаҳабдир.

2617. Ёшлар ўзлари хоҳлагандек ҳаёт қуришда иштирок этмаса, бошқалар уларни ўзлари бунёд қилган ҳаётда яшашга мажбур қилишади.

Мустафо Маҳмуд

2618. Олимларнинг таъкидлашича, қуёш ҳар сонияда

миллион тонналаб ёқилғи ёқади. Шунга қарамай, у бугунги кунгача ёқилғисини сақлаб қолган ҳолда нурсизланиб бормоқда. Қуръон худди шу нарсага улкан бир оятда ишора қилиб, бизга Қиёмат куни ҳақида сўзлаган: «**Қуёш ўралиб (нурсизланиб) қолганида...**» (Таквир сураси, 1-оят).

Ушбу оятда Қуёшнинг ниҳояси ҳақида нозик ишора бор. Маълумки, қуёш тўсатдан тўхтаб қолмайди. Бошқа махлуқотлар каби, унинг шуъласи аста-секин пасайиб, нурсизланиб бориб, ниҳоят сўлиб, якун топади. Бу оят илмий мўжизалардандир, чунки даҳрийлар Қуёш абадий, бардавом нур сочади, деб эътиқод қилишади. Қуръон бу илмий ҳақиқатни яқин ўтмишдаги уламолар кашф этишидан анча олдин кашф қилган!

Субҳаналлоҳ!

2619. Ҳеч қачон:

Буқанинг олд томонидан яқинлаша кўрма.

Эшакнинг орқа томонидан яқинлаша кўрма.

Аҳмоқ ва нодоннинг эса ҳеч қайси томонидан яқинлаша

кўрма!

2620. Агар бу дунёнинг мол-мулкидан катта бир улуш қаршинга келсаю, уни фақат жаҳолат билан қўлга киритиш мумкин бўлса ёки дунёнинг мол-мулкидан орзу қилиб юрганингни бой берсанг ва у ақлингни тамоман ўғирлаб қўйса, булар жаҳолатга рағбатингни қўзғаб қўймасин. Чунки жоҳилнинг бойлиги имкониятлардан, оқилнинг бойлиги эса мажбуриятлардан барпо бўлади. Тайёр имконият бериб қўйилган одам ҳеч қачон имкониятни одоб билан, бор куч-қувватни ишга солиб қўлга киритиш керак деб биладиган кишига тенг бўлмайди. Шунингдек, жоҳилнинг бойлиги мусофир каби кўчишга муштоқ бўлади, оқилнинг бойлиги эса мустаҳкам ришталар билан боғланган яқин қардошга ўхшайди.

2621. Тобутни кўрганда: Абулмаҳосин Равйоний «Баҳр» номли китобларида келтирганларидек,

«Лаа илааҳа иллаллоҳу ҳаййуллазий лаа йамут», деб айтиб, сўнг маййитни яхшилик билан эсланади ва унинг ҳаққига дуо қилинади.

2622. Бу кеча ва кундуз бир-бирига киришадиган

минтақанинг сурати бўлиб, суратда уларнинг орасини ажратувчи чизик кўриниб турибди. Мана шу чизик тушган пайтда зулмат билан нурнинг орасида бир-бирига киришиш жараёни юзага келади.

Биласизми, ер ўз ўқи атрофида, қуёш қаршисида туриб айланганида кеча ва кундуз бардавом шаклда бир-бирига киришади. Ушбу жумбоқли кўриниш хусусида Қуръон ўн тўрт аср олдин хабар берган: **«У кечани кундузга киритур, кундузни кечага киритур. У Зот кўкслардаги нарсаларни Билгувчидир»** (Ҳадид сураси, 6-оят).

Субҳаналлоҳ!

2623. Йиғи ҳам керак, лекин у ечим эмас!

2624. Шу икки дуони асло тарк қилмагин:

«Аллоҳим, мени динда фақиҳ қилгин»

«Роббимиз, бизни ҳидоят қилганингдан сўнг қалбларимизни оғдирмагин ва бизга Ўз ҳузурингдан раҳмат ҳадя этгин. Албатта, Сен Ўзинг кўплаб ҳадя этувчисан!» (Оли Имрон сураси, 8-оят)

Биринчиси ҳаётингни динга тўлдириб юборади.

Иккинчиси динда мустаҳкам туришга ёрдам беради.

2625. Донишмандлардан бири шундай деди: «Энг ҳурматли бойлик яхшиликдир, энг яшнаб ўсадиган экин эҳсондир. Сени ислоҳ қилмайдиган илм залолатдир, сенга фойда бермайдиган мол зарардир».

«Унванул байан» китобидан.

2626. Ибн Умар розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам маййитни қабрга қўяётганларида **«Бисмиллааҳи ва ʔалаа суннати Росулиллааҳ»** (Аллоҳнинг исми билан, Расулуллоҳнинг суннатларига мувофиқ) дер эдилар.

Абу Довуд, Термизий, Байҳақийлар ривояти.

(Бошқа ривоятда «ʔалаа суннати»нинг ўрнига «ʔалаа миллати» ҳам дейилган)

2627. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар:

«Ҳар бир умматнинг ўз фитнаси бўлган, менинг умматимнинг фитнаси мол-дунёдир».

Имом Аҳмад ривояти.

2628. Қуръон бизга сўзлаган Аллоҳнинг улкан мўъжизаларидан бири инсоннинг тупроқдан яратилганлигидир. Замонавий илм-фаннинг исботлашича, инсон таркиб топган элементларнинг барчаси тупроқда ҳам мавжуд экан. Мана шу ерда Аллоҳ таолонинг бу ҳақдаги сўзи намоён бўлади.

«У Зот сизларни (яъни отангиз Одамни) тупроқдан яратгани, сўнгра сизлар башарга айланиб (ер юзига) таралишларингиз У Зотнинг (илоҳий қудратига далолат қилувчи) оят-аломатларидандир» (Рум сураси, 20-оят).

«(Қасамки), Биз инсонни (яъни Одам алайҳиссаломни) лойнинг мағзидан яратдик» (Мўъминун сураси, 12-оят).

Изоҳ: «Лойнинг мағзи»дан мурод лой, ер жинсидаги барча моддалардир.

Илм-фаннинг исботлашича, лой – тупроқ ва сувдан

иборатдир, чунки Аллоҳ таоло бошқа бир оятда инсонни фақат сувдан яратилганлигини айтган. Аллоҳ таоло шундай дейди: «У сувдан башар яратган ва уни насл-насаб, қуданда қилиб қўйган Зотдир. Роббинг қодир бўлган Зотдир» (Фурқон сураси, 54-оят).

2629. Иблисдан: «Сен намоён бўладиган энг хатарли иш нима?» деб сўрадим. У шундай деди: «Бизнинг асосий ишимиз одамларга Аллоҳ ҳақида хато тушунча беришдир, шундай қилсак, улар Аллоҳнинг раҳматидан ноумид бўлишади. Мен намоён бўладиган энг гўзал амал – ёш болаларга динни оғир қилиб кўрсатиш, қийин йўл билан дарс беришдир. Биласанми, мактабларингизда ишлашимиз учун жуда кўп имконият яратиб берасизлар».

Аҳмад Баҳжат.

2630. Ориятингни ҳимоя қилмасанг, Яратувчидан қўрқмасанг, халойикдан уялмасанг, ҳоҳлаганингни қилавер. «Унванул байан» китобидан.

2631. Оиша розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам менинг навбатимдаги кеча охирида Бақийъ қабристонига чиқиб, шундай дер эдилар: «Ассалааму ʻалайкум, дааро қовмин

му`минийн! Ва атаакум маа туу`адуун, ғодан муажжалууна ва иннаа иншааллоху бикум лаахиқуун! Аллоҳуммағфир лиаҳли Бақийъил ғорқод» (Ассалому алайкум, эй мўмин қавмлар ҳовлиси! Сизларга ваъда қилинган нарса келди, иншааллоҳ, эртага кечикиб бўлса ҳам, сизларга йўлиқамиз. Аллоҳим, Бақийъ гарқад қабристонидагиларни мағфират қилгин)

Имом Муслим ривояти.

د احمد عيسى المعصراوي

حتى تكون أسعد الناس : عش مع القرآن
حفظاً وتلاوة وسماعاً وتدبراً فإنه من أعظم
العلاج لطرده الحزن والهم .

2632. Энг бахтли одам бўлай десанг, Қуръонни ёд ол, тиловат қил, тингла, тафаккур қил. Мана шу ғам-ташвишни бартароф қилувчи энг улкан муолажадир.

2633. Энг яхши ҳадя – ҳадя берилаётган кишида йўқ бўлган нарсадир. Шундан келиб чиқиб, Аллоҳга бериладиган энг яхши ҳадя – ожизликни изҳор қилишдир, чунки

Аллоҳнинг ҳузурида ожизлик йўқдир!

2634. Солиҳлардан бири шундай деди: «Ким аҳли-оиласи ва фарзандларига ҳақни ўргатмаса, ботилни ўргатувчилар етиб келади».

2635. Ким бошлиқ бўлишни хоҳласа, сиёсатнинг ғам-аламларига сабр қилсин.

«Унванул байан» китобидан.

2636. Оиша розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоху алайҳи васалламдан: «Эй Аллоҳнинг Расули, қабрларни зиёрат қилганимда нима дейин?» деб сўрадим. У зот соллаллоху алайҳи васаллам шундай дедилар: **«Ассаламу ʼалаа аҳлид-дийаари минал муъминийна вал муслимийн! Ва йарҳамуллохул мустақдимийна минкум ва миннаа валмустаʼхирийн! Ва иннаа иншааллоху бикум лааҳиқуун»**, дегин» (Мўмин-мусулмонлар диёри аҳлига салом бўлсин! Аллоҳ сизлардан ва бизлардан олдин ўтганларга ва кейин келадиганларга раҳм қилсин. Иншааллоҳ, биз ҳам сизларга йўлиқурмиз)

Имом Муслим ривояти.

2637. Замонавий илм-фаннинг тасдиқлашича, қуёш чиқишидан олдин барвақт уйғониш умрни узайтиради, ҳужайралар фаолиятини жонлантиради, инсон ақл-идрокини яхшилади. Олимларнинг таъкидлашича, кечаси соат 22 дан тонгги 04 гача олти соат ухлаш кундузги 12 соат уйқуга тенг келади.

Субҳаналлоҳ!

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бомдод намози учун барвақт уйғонишга буюрганлар. Аллоҳ таоло тунги уйқунинг аҳамиятли экани ҳамда роҳатбахш ва намунали уйқуга восита экани, тунги уйқу инсон учун гўё либос бўлиб, уни нафс ва танадаги муаммолардан ҳимояловчи эканига ишора қилган:

«У Зот – сизлар учун кечани бир либос, уйқуни эса бир ором қилиб қўйган, кундузни эса (сизлар учун) қайта тирилиш қилган Зотдир» (Фурқон сураси, 47-оят).

2638. Кўзни (номахрамларга қаратишдан) тийиш орқали қалб кучли ва шод бўлади. Номохрамларга назар солиш орқали қалб заифлашиб, маҳзун бўлади.

2639. Мол-дунё бойларнинг камчигини яшириб туради. Камбағаллик эса камбағалларнинг фазилатини ёпиб туради.
Али ибн Абу Толиб.

2640. Қариндошлик ришталари боғлангандан кейинги узилиш, меҳрибонликдан кейинги жафо, дўстликдан кейинги душманлик нақадар ёмон!

«Унванул байан» китобидан.

2641. Бугунги олимларнинг тадқиқотларида кашф қилинишича, ҳаммадан ажралиб, ёлғиз яшаган чумоли барвақт вафот этади, ҳаёти ҳам изтиробда ўтади. Бундан ташқари, ҳайвонот оламида ҳаммадан ажралиб яшаш касаллик ҳисобланади. Ҳатто инсоният оламида ҳам узлатда,

яъни одамлардан ажралиб яшаган киши барвақт вафот топади. Аксинча, ижтимоий ҳаётни севган киши узоқ яшайди. Шунинг учун олимлар узлатнинг хатаридан огоҳ этадилар.

Субҳаналлоҳ!

Набийимиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васаллам қуйидаги сўзларида бизни худди шу нарсадан огоҳ қилганлар:

«Одамларга аралашиб, уларнинг озорларига сабр қилган мўминнинг савоби одамларга аралашмай, уларнинг озорларига сабр қилмаган кишининг савобидан улканроқдир».

Ибн Можа ривояти.

2642. Илгари қўлга киритмаган нарсангга эришиш учун илгари қилмаган ишларингни қил!

2643. Рамазон ойининг ўғрилари:

- Телевизор.
- Телефон.
- Бозорлар.
- Тунни чақимчилик ва шунга ўхшаш нарсалар билан бедор ўтказиш.

2644. Ботининг, яъни ички дунёинг покиза бўлса, Аллоҳ билмаган томонингдан нур ато қилади. Одамлар сени билмаган томонингдан яхши кўриб қолишади. Дуо ва талабларинг билмаган томонингдан ижобат бўла бошлайди.

Қалбларимизни розилигинг билан поклагин, Аллоҳим!

2645. Одамларнинг энг афзали — ўзининг айбини кўрадиган, бошқаларнинг айбини кўрмайдиганлардир.
«Унванул байан» китобидан.

2646. Абу Ҳурайра розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қабристонга чиқиб, шундай дер эдилар: «Ассаламу ʔалайкум, дааро қовмин му`минийна ва иннаа иншааллоҳу бикум лааҳиқуун» (Ассалому алайкум, мўмин қавмлар диёри! Аллоҳ хоҳласа, бизлар ҳам сизларга қўшиламыз)

Абу Довуд, Насайй, Ибн Можалар ривояти.

2647. Валийлар ўч олмайди, ўч олувчилар валий бўлмайди.

د احمد عيسى المعصراوي

قال أحد السلف :

إذا عصيت الله في مكان
فلا تفارقه حتى تعمل فيه طاعة
ليشهد لك كما شهد عليك

"يومئذ تحدث أخبارها"

2648. Салафлардан бири шундай деди: «Бир маконда Аллоҳга нисбатан гуноҳ қилсанг, то ўша ерда тоат қилмагунингча у ердан кетмагин, шунда ўша жой зарарингга гувоҳ бўлганидек, фойдангга ҳам гувоҳ бўлади».

«Ана ўша Кунда Парвардигорингиз унга (Ерга) ваҳий қилиб, сўзлашга буюргани сабабли у ўз хабарларини сўзлар!» (Залзала сураси, 4-5-оятлар)

Абу Ҳурайра розияллоху анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам ернинг хабарлари нима эканлиги ҳақида шундай дедилар: «**Ернинг хабарлари — ҳар бир эркагу аёл унинг устида қандай амал қилган бўлса, барчасини Аллоҳ таолонинг ҳузурда сўзлаб, гувоҳлик беришидир**».

2649. Ҳавода сузиб юрган ушбу кичик булутнинг вазнини билмаймиз. Лекин ҳисоб-китоблар унинг вазни 500 минг килограммдан ортиқ эканини кўрсатди. У жуда ҳам оғир, лекин бошимиз устида енгилгина сузиб бормоқда. Илмий ҳақиқат шуни таъкидлайдики, ўша оғир булут биз тасаввур қилгандан кўра анчагина кўпдир. Қуръони Карим ушбу ҳақиқат ҳақида ўн тўрт аср олдин хабар берган:

«У шундай Зотки, (момақалдиروقдан) кўрққан ва (ёмғир ёғишидан) умидвор бўлган холингизда сизларга чакмоқни

кўргизур ва вазмин булутларни пайдо қилур» (Раъд сураси, 12-оят).

2650. Ношукрликка одатланиш эҳсонни кесади.
«Унванул байан» китобидан.

2651. Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Мадина аҳли қабристонидан ўтаётиб шундай дедилар: «Ассаламу ʔалайкум, йаа аҳлал қубуур! Йағфируллоҳу ланаа ва лакум. Антум салафунаа, ва наҳну бил асар» (Ассалому алайкум, эй аҳли қабр! Аллоҳ бизни ҳам, сизни ҳам мағфират қилсин. Сизлар биздан олдин кетдинглар, бизлар изингиздан етиб оламиз)

Имом Термизий ривояти.

قصة
 امرأة كان زوجها يسافر كثيراً فكانت تخاف عليه
 وعلى أولادها من الفتننة.
 وذات يوم قال لها زوجها: يحدث معي أمر غريب،
 شي يمنعني عن الحرام من نظر أو مكالمة أو غيرها.
 ويوم آخر أتتها ابنتها الكبيرة وسألها: أمي، ماذا تدعي
 لي؟! أنا عندما أذهب مع أصحابي عند مدارس
 البنات قلبي ينقبض، فأرجع. ويعطيني أصحابي
 أرقام بنات وإذا اتصلت أحس بضيق لا يزول إلا إذا
 قَطَعْتُ الاتصال، وحتى وأنا جالس وحدي على الت
 هناك شي يمنعني عن الحرام حتى لو نظرة.
 فأخبرتهم أنها بعد كل صلاة تدعو بهذا الدعاء:
 « اللهم إني أستودعك ديني وأمانتي وذريتي
 وزوجي وقلبي وقلب ذريتي وقلب زوجي وسمعهم
 وأبصارهم وجميع جوارحهم

2652. Қисса:

«Бир хотиннинг эри жуда кўп сафар қиларди. Шунинг учун у эри ва фарзандларининг фитнага тушиб қолишидан қўрқар эди. Бир куни эри унга: «Ғалати ишлар бўляпти. Масалан, ҳаром нарсаларга қараш, номаҳрамлар билан гаплашиш ёки шунга ўхшаш шариат ман қилган нарсалардан мени нимадир тўсяпти», деди.

Бошқа куни катта ўғли келиб, «Ойижон! Менга нима деб дуо қиляпсиз? Курсдошларим билан қизлар коллежига борсам, юрагим сиқилиб, қайтгим келади. Курсдошларим қизларнинг телефон рақамини беришса, ўша қизлар билан телефонда гаплашганимда юрагим шунақанги сиқиладики,

гапни тугатмагунимча ёзилмайди. Ёлғиз ўзим интернетда ўтирсам ҳам, нимадир мени ҳаромга қарашдан тўсади», деди.

Шунда она ҳар намоз кетидан қуйидаги дуони ўқишини айтди: **«Аллоҳумма, инний аставдиъука дийний ва амаанатий ва зурриятий ва завжий, ва қолбий ва қолби зурриййатий ва қолби завжий ва самъихим ва абсорихим ва жамииъи жаваарихим»** (Аллоҳим! Динимни, омонатимни, фарзандларимни, эримни, қалбимни, фарзандларимнинг қалбини, эримнинг қалбини, уларнинг қулогини, кўзларини ва барча аъзоларини Ўзингга топширдим).

2653. Ижтимоий зулмнинг энг ёмони – тарбияси ёмон ўғилга солиҳа келин қидиришдир.

2654. Эркак эркакларнинг ёмонлигини билгани учун хотинини рашк қилади. Хотин аёлларнинг макр-хийласини билгани учун эрини рашк қилади.

2655. Самимий дўстинг маломат қилмасидан аввал, нафратини ичига яшириб юрган душманинг мазаммат қилмасидан аввал хунук феълларинг, ёмон сўзларинг учун ўзингни ўзинг маломат қил.

«Унванул байан» китобидан

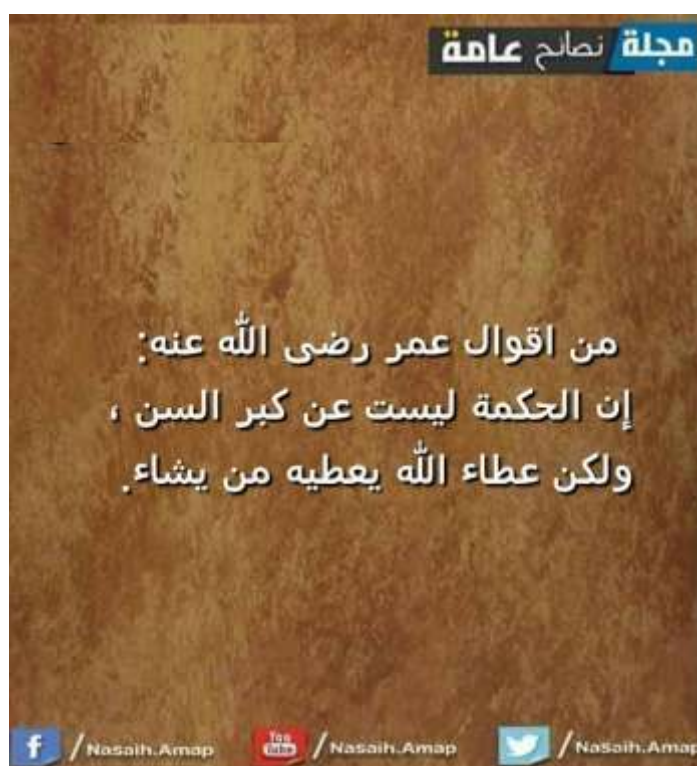
2656. Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қабристондан чиқаётганда шундай дейишни ўргатар эдилар: «Ассаламу ʔалайкум, аҳлад-дийаари минал муʔминийн! Ва иннаа иншааллоҳу бикум лаахиқуун, асʔалуллоҳа ланаа ва лакумул ʔаафийа» (Ассалому алайкум, мўминлар диёри аҳли! Иншааллоҳ, бизлар ҳам сизларга қўшиламыз. Ўзимизга ҳам, сизларга ҳам офият сўрайман)

Имом Муслим ривояти.

2657. Ота-онага яхшилик қилиш бир қисса бўлиб, у ҳикояни сен ёзасан, фарзандларинг уни сенга айтиб юришади.

2658. Умар розияллоху анхунинг сўзларидан:
«Ҳикмат ёшга боғлиқ бўлмайди. У Аллоҳнинг тухфаси бўлиб, хоҳлаган кишисига бераверади».

2659. Олимларнинг хабар беришича, ўргимчакнинг ипларини 40 фоизгача чўзса ҳам узилмас экан. Энг мустаҳкам пўлат ип ҳам узунлигининг 8 фоизидан ортиқ чўзила олмайди. Ўргимчакнинг иплари шу қадар нозик бўлса ҳам, ундан ўргимчак уй қуради. Лекин бу уй жуда нимжон бўлиб, бироз эсган шамол ёки об-ҳаводаги омиллар сабаб ҳам бузилиб кетаверади. Шунинг учун бу уй мустаҳкам бўлмайди, жуда беқарор бўлади. Қуйидаги оятда даҳрийни энг нозик уй бўлмиш ўргимчак уйига ўхшатишда илоҳий ташбеҳ кўзга ташланади:

«Аллоҳдан ўзга «дўстлар»ни лозим тутган кимсаларнинг мисоли худди (ўзи учун нимжон) уй қуриб олган (ва ўша уйдан паноҳ истаган) ўргимчакка ўхшайди. Ваҳоланки энг нимжон уй ўргимчак уясидир. Қанийди улар билсалар... (ўргимчак уяси каби ожиз бутлардан паноҳ истамаган бўлур эдилар)».

(Анкабут сураси, 41-оят)

Ушбу ҳақиқат қаршисида «Субҳаналлоҳ!» дейишдан ўзга чора йўқ!

2660. Сен бировга яхшилик қилсанг, буни яширгин. Биров сенга яхшилик қилса, буни ошкор қилгин. «Унванул байан» китобидан.

2661. Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

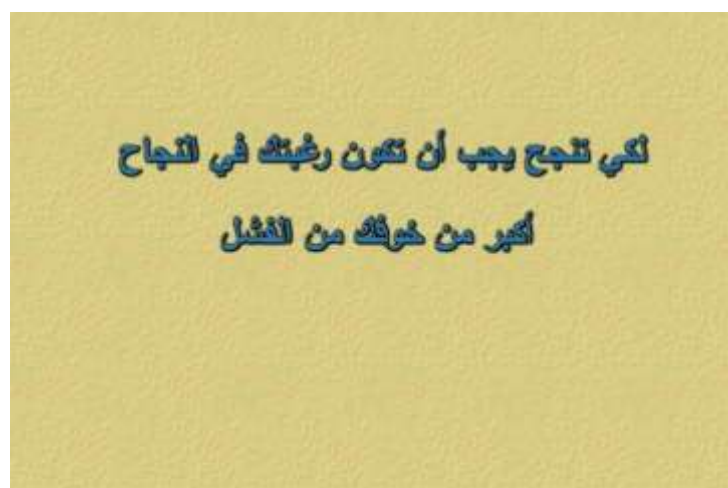
«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам қабристонга чиксалар, шундай дейишни ўргатар эдилар: «Ассалааму ʔалайкум, аҳлад-дийари минал муʔминийн! Ва иннаа иншааллоҳу бикум лалааҳиқуун! Асʔалуллоҳа ланаа ва лакумул ʔаафийа» (Ассалому алайкум, мўминлар диёри аҳли! Иншааллоҳ, бизлар ҳам сизларга қўшиламыз. Ўзимизга ҳам, сизларга ҳам офият сўрайман)

Имом Муслим ривояти.

Насий ва Ибн Можаларнинг ривоятида «Антум лана фаротун ва наҳну лакум табаъун» (Сизлар биздан олдин ўтдингиз. Бизлар эса сизларга эргашувчимиз) лафзи зиёда қилинган.

2662. Ортидан дўзах келадиган лаззатда яхшилик йўқдир!

2663. Муваффақиятни қўлга киритиш учун ютуққа бўлган рағбат муваффақиятсизликка учрашдаги хавфдан каттароқ бўлиши керак!

2664. Биласизми?

Фаҳш ва беҳаё фильмларни томоша қилишга одатланиб қолиш мия ҳужайраларини барбод қилади. Яланғоч аёлларга қараш миянинг қарор қабул қилишга масъул бўлган ҳужайраларига талафот етказди. Фаҳш фильмлар томоша қилиш хотирани заифлаштиради, соғлом қарор қабул қилишга салбий таъсир кўрсатади, нафс ва жасадга муаммо туғдиради.

Аллоҳ таоло бу ҳақда шундай деган: «(Эй Муҳаммад алайҳиссалом!) **Мўминларга айтинг, кўзларини (номахрам аёлларга тикишдан) тўссинлар ва авратларини (ҳаромдан) сақласинлар! Мана шу улар учун энг тоза(йўл)дир. Албатта, Аллоҳ улар қилаётган «хунар»лардан Хабардордир!» (Нур сураси, 30-оят).**

2665. Улуғларни менсимаган одам ўзининг асли пастлигини билдириб қўйган бўлади. Аҳмоққа ёндашган одам ақли заифлигини ошкор қилган бўлади. Ҳадеб ҳажв қилаверган кишининг қадри тушади, ман этилган ишни қилган кимса хунук сўзлар билан эсга олинади.

«Унванул байан» китобидан.

2666. Оиша розияллоху анҳодан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Бақийъ қабристонига келиб, шундай дедилар: **«Ассалааму Ъалайкум, даро қовмин му`минийн! Антум ланаа фаротун ва иннаа бикум лааҳиқуун! Аллоҳумма, лаа таҳримнаа ажроҳум ва лаа тузилланаа баъдахум»** (Ассалому алайкум, мўмин қавмлар диёри! Сизлар биздан олдин кетдингиз, биз ҳам сизларга қўшилурмиз. Аллоҳим, бизни уларнинг ажридан маҳрум қилма ва улардан кейин бизни адаштирама)

Ибн Сунний ривояти.

Қабрларни зиёрат этган одам кўп Қуръон ўқиб, зикрлар айтиб, қабристондаги бошқа мусулмонларни ҳам дуо қилиши мустаҳабдир.

مرض أحد التابعين ،
فلما زارته أمه قام فلبس وتأنق كأن لا بأس به !
فلما خرجت سقط مغشياً عليه !
فقيل له : كنت معها وما بك شيء ! فما أصابك ؟
فأجاب :

إن أئمة الأئمة
يُعزب قلوب الأمهات

2667. Тобеъинлардан бири бетоб бўлиб қолди. Онаси у кишини кўргани келган эди, бетоб ётган одам кийимларини кийиб, ҳеч нарса бўлмагандек хушёр тортиб қолди, аммо онаси чиқиб кетганидан кейин эса хушидан кетиб йиқилди. У кишига: «Онангизнинг ёнларида ҳеч нарса бўлмаган эди. Энди нима бўлди?» дейишди. У киши: «Фарзандларнинг оҳ-воҳ тортиши оналар қалбига озор беради», деб жавоб берди.

2668. Солиҳ салафлардан биририга «Аллоҳдан кўрк!» деб айтилса, Аллоҳ таолодан кўркқанидан йиғлаб юборар эди. Бизга «Аллоҳдан кўрк!» дейишса, ҳайрон бўлиб, «Биз нима қилибмиз?» деймиз!

Солиҳ салафлар бутунлай бошқача олам бўлишган!